

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

10

Dagbøger

Peder Jakobsen

skolelærer i Fjeldsted

f. 3-1-1779 - d. 8-9-44

Noget
af en gammel Skolelærers Papirer

N° 2

Ifølge Cancelliecirculair af 14 Julii 1829, og den samme vedlagte Grundtegnning af Skolelærer Boligen faae de en Stue, et Sengekammer, et Kjøkken, et Pigekammer og et Spiiskammer, alt funderet og indret paa et Fladerum af omtrent 170 $\square$ Alen. Kortelig at sige sine ringe Tanker om ethvert af disse Værelser er Indsenderens Hensigt med det Følgende:

1)

Stuen, som er Hovedværelset, har 9 Alen paa den ene, og 6 paa den anden Maade, altsaa 54 $\square$ Alen, og dens Længde omkring ved Væggen paa alle 4 Sider til at anbringe Møbler paa, naar Dørre og Vinduer mediberegnes, 30 Alen. Fraregnes derimod disse bliver kun igjen for denne Bestemmelse 22 Alen. I Forening med et andet Værelse, hvori kunne opsættes nødvendige Møbler for Familiens Gangklæder, Linned, etc, var denne kun ret anstændig og stor nok; men som eneste Værelse for Familien, 8 a 10 Mennesker, og desuden for al dens Bohave, saavel til daglig Brug som ellers, sandelig, da veed Gud, at den er lille, og afgiver et iøiefaldende Beviis for hvad Lærerens Lod nu er. Med Øiet paa disse faa og ringe Dimensioner, ansete af Landets øverste Collegium for tilstrækkelige til at rumme hans hele Møblement, Lønnen for hans møisommelige Gjerning, og hans Børns tilstundende Arv, skal han hverken faae for høie Tanker om sit Embeds Vigtighed, om sig selv, eller om sin Tidsalders Fremskridt i Billighed og Retfærdighed imod sig.

2)

Sengekamret, 6 Alen i Fiirkant, eller 36 $\square$ Alen, er blevet henlagt for Enden af Stuen i et Yderhjørne, hvor ingen Kakkeldovn kan opsættes, og følgelig maae Forældre og Børn, enten de ere syge eller friske, gaae til Sengs, sove og staa op i Kulden,

hvordan Aarstiden end er. For Unge og Sunde, især om de ere haardført opdragne, gaaer nu dette godt an; men at Barselkoner, uctærede Syge, affældige og skrøbelige Gamle (Patienter og Personer enhver Familie kan faae) ogsaa kunne gjøre det uden Skade, staae udaf den varme Seng i uvarmede og kolde Værelser om Vinterdage, derom tvivles meget. Denne Mangel undtagen, kan samme siges om Sengekamret som om Stuen, det er anstændigt og stort nok, saalænge Familien, som skal sove deri, ikkun bestaaer af 5 a 6 Personer, Forældrene og 3 a 4 Børn; men voxer Antallet til 6 a 8 Børn, hvilke Flere have, saa er det ogsaa for lidt, saasom 8 a 10 Mennesker ikke kunne sove paa 36 □ Alen, uden at Luften derved vorder fordærvet, ureen og kvalm. Saa kan der ei heller opsættes mere end 3 Senge med et Bord og fornødne Stole paa bemeldte Fladeindhola. Ikke at tale om de Betænkkeligheder og Sorger, Faderen som Pædagog og Opdrager, der kjender Ungdommen, og gjerne ville bevare dens Hjerte reent, maa føle ved at have voxne Børn i samme Værelse, hvor han med Kone ligger. Skulde han maaskee være saa sløv og raae, at han hverken maa indsee eller føle saa delicat et Punkt?

At gjøre Sengekamret større var i Grunden uhensigtsmæssigt. Men Indsenderen savner i den forordnede Bolig en Plads, hvor en besøgende Ven, 2 voxne Børn, eller en gammel Fader eller Moder kunne ligge. Sidste Fordring paa Boligen bliver saameget destosterre, om den Gamle ingen Anden havde at være hos, maaskee havde deelt Sit med Sønnen, f. Ex. medens han var paa Seminariet, indtil den nu trænge og savne selv? At Lærerens egen Brødkurv er nægt høit, at han selv med Kone og Børn maae holae knappe og smaae Maaltider, undskylder og fritager ham ikke. Menneskene og hans eget Hjerte ville dømme ham haardt om han nu ikke deler Sit med dem igjen, eller regnede dem til sin Familie. Men hvor skal han lægge den gamle Fader eller Moder, hvor oprette deres Seng i den indskrænkede og trange Bolig?? At Skolelærerens Stilling skulde være saa dybt nedsat, at han ikke kan vise mod trængende Forældre, hvad hver Bonde og Almuesmand formaaer, der ikke er Dagleier eller Almisselem; eller at han skal bekjæmpe og døve Naturens og Pligtens Røst i sit Indre, medens han vaagne og bevare denne Røst i Børnenes og Ungdommens Hjerter, er ingenlunde billigt, ei heller lovligt, og det saameget mindre, som Kongen allernaadigst har udtalt, Anordn. 29. Julii 1814, §52, "Skolelæreren skal have anstændigt Huusrum for sig og Familie".

Kom en Sygdom i Familien, Typhus eller Nervefeber, hvilke i vore Dage gjæste saamange Huse, da kunde ingen Afsonring af de Syge og Sunde finde Sted, men Alle, 8 a 10 Mennesker, maatte stuves mellem hverandre paa de 36 $\square$ Aien. Indtraf et Dødsfald steg Elendigheden endnu høiere; thi hvor skulle de stakkels Levende gjøre af Liget? Bequemmede de sig ikke til at sætte det over i Laden, ifald den var tom, eller op paa Loftet, hvilket de vistnok ikke gjorde, eftersom Pligt er uhørt, da var ingen andet Raad for dem, end at beholde det i Stuen for sig, spise og drikke i Liiglugten, og Nat og Dag indaande de forraadnede Dunster. Indvender man: Liget kan sættes i den store Skolestue, og derved er hele Jerimiaden det angaaende tilende. Men turde jeg spørge: hvor gives det Lovsted, som tillader at Skolegangen ophører medens et Liig af Skolelærerens Familie inden Begravelsen staaer i Skolen? Have vi ikke meget mere nylig læst, at naar Skoletiden er forbi, staaer Skolen til Commissionens Disposition, og Skolelæreren har intet videre med den at gjøre. I alfald maatte han dog ansøge om Tilladelse til at lade Liget staae i den, og vi vide, at paa enhver Ansøgning kan gives Afslag. At det var billigt, han erholdt den omsøgte Tilladelse, det kan nok være; men Pluralliteten af disse Mænd har nok tabt Tilliden til Billighedens Forum. Flere omtale, at selv det Lovbestemte erholdes nu som en Gunst, hvorfor man fordrer Lærerens Tjenstvillighed, og Føielighed. Men hvad hjælper alt dette, naar Borde og Bænke stode, som de fleste Steder ere Tilfældet, eftersom det er det Bedste, fast nedgravede paa Pæle i Skolegulvet, og kunde ikke udflyttes? Liget kan jo saa alligevel ikke være i Skolen -. Kjært skulde det være mig om Nogen vil overtyde mig om, at jeg feiler, overdriver Sagen, og forestiller mig den værre end den enten er eller kunde blive.

3)

Fra Forstuen kommer man som ret er ind i Kjøkkenet, hvorigen- nem man gaaer til Stuen, der ligger bagved dette. Men, da der i hele Boligen ikke findes noget andet Locale, end det Samme, hvori enten kan brygges, bages, vadskes, bages eller slagtes, saa kunde det med endnu mere Føie, især siden Bageovnen ogsaa findes der, kaldes Bryggerhuus, hvorvel det da ogsaa er bestemt til at lave og koge Mad i. Nu veed Enhver, som har mindste Er- faring om Huusholdningsforretninger, at naar der brygges, bages, slagtes, gjæres Øl, slukkes Kul, etc. etc., da staaer hele Værel- set, hvori Sligt skeer, enten man kalder det Kjøkken eller Bryg-

gerhuus, fuldt af Damp, og alskens uhumske Uddunstninger, hvilket ofte varer fra Morgen til Aften. Gjennem disse maa nu Alle, som til saadan Tid, ville ind i Stuen ikke aene gaae, hvilket er ubehageligt for dem, men hvad som endnu er værre, ved Stuedørrens Aaening trænge disse Uddunstninger ind i Stuen med, og forðærve Luften for Familien som opholde sig i Samme.

Som Følge af det utilstrækkelige Brændsel, der ligesom det Øvrige ikkun udgjøre de Trefjerdedele af det Nødvendige, naar dermed uden Sorg og Savn skal kommes igjennem, saasnart Familien er bleven noget talrig, saa ogsaa fordi de erholdte Tørv aldrig er af den Beskaffenhed, at der ved dem kunne bages, og Brænde faaer Læren meget faa Steder, saae han sig de fleste Steder nødt til at bage med Tørv, ihvor skadeligt dette er for hans Agerbrug. Dette Material maa derfor inddrages i Kjøkkenet til sin Bestemmelse, og lægges tætudenfor Stuedørren, hvor Bagerovnsens Mund er. Medens nu Ophedningen staaer paa, Ilden udrages og slukkes, og Brødene bringes i Oven, m.v. en Tid af 2 a 3 Timer, da er Stuen ordenligviis spærret, og Ingen kan hverken komme ud eller ind af den, uden stor Uleilighed. Saa er der ogsaa iøiefaldende stor Fare ved, saaledes at have en Bagerild midt i Huset, umiddelbart ved Siden af Værelset, hvori Børnene og Lærers Eieendele ere, og det saameget mere, som dette er bagved Ilden; thi ifald Ulykken indtraf, at det letfængende tog Ild, var denne tætudenfor Stuedørren, og hverken Børnene eller Andre kunne rædde sig udaf denne. Ikke at tale om de ommeldte Eieendele, skjøndt det er Alt, hvad Familien eier af Linned og Gangklæder, og de bleve nøgne ved at miste det, som altid befindes paa den anden Side af Væggen, 1 Alen og nogle Tomme fra det rædsomme Element. Og hvortil denne uhyre Risiko af Børn og Eieendele, denne Sammentrængelse paa saa lidt et Fladerum? --- For at lette Kommunen, der bestride sit Skolevæsen med den gl. Degnetrave, paabuden for 150 Aar siden i Lovens 2-15-10.

4)

Et Værelse, 6 Alen paa den ene og 5 paa den anden Maade, eller 18 Alen, fører Navn af Spiiskammer, men det kunde for den Sag ligesaavel være kaldt Ølkjælder, eller Melkestue, eftersom der til Øl og Melk ingen anden Plads haves end den Samme. For Bestemmelsen Navnet antyder var det meget passende, og i alle Maader stort nok; men naar der nu tillige skal rummes Melken af 2 Kjør, det fornødne Øl for Sommeren, 6 a 8 Tønder, et Salttrug eller

et Par Saltballier m.v. saa skjønnes let, at disse 18 Alen ere utilstrækkelige. Indvender man, at nogle af disse Trug kunne være i Kjøkkenet, saa er det i ingen Maade bedre, end om man indvendede: at Bornene kunne sove i Stuen ifald Sengekammeret var for lidet; thi ethvert af disse Værelser er stort nok for sin Hovedbestemmelse, hvilken Navnet antyder, og dette maa vel have forledt ham som risede Tegningen til at ansee hele Boligen for stor nok, men ved de flere Forretninger hvorfor intet Locale er eller findes, og som ved Landsbyhuusholdning, bliver den hele Bolig altfor indskrænket. Saaledes skal i Kjøkkenet foruden Kjøkkentøiet være alle Redskaber som høre Bryggerhuset til: Kar, Ballier, Deitrug, Sækkebænk, etc. Om der kan blive Rum og Leilighed til at indmure en Bryggerkjedel, eller ellers at bruge samme, skjønner Indsenderen ei heller, efterdi hans Bemærkninger alene skeer efter Tegningen, som ligger for ham; men han tvivler næsten derom?

5)

Pigekamret er af samme Størrelse som Spiiskamret, og for den Bestemmelse Navnet angiver, stort nok. Thi der kan staae en Seng og en Kiste paa den lange Maade med Enderne mod hinanden, og endda være Gang ved Siden ommen Væggen.

Den i det Foregaaende omtalte Utilstrækkelighed og altfor store Indskrænkning af Skolelærerboligen, endog for en Familie i simpel Stilling, naar denne deri baade skal have Ophold, og drive en Landsbyhuusholdning, paa hvilken Sidste, der slet ikke synes at være tagen noget Hensyn, angaaer endnu ikke Læreren, hans Arbeide og Pligter, som i samme Bolig skal udføres, men da der ogsaa falder Vanskeligheder for ham heri, saa skulle disse nu ogsaa med et Par Ord blive berørte.

Faa vide noget ret om de mange og byrdefulde Skriverier, der paaligge Skolelæreren udenfor den egentlig Underviisning i Skolen, og Færre eller Ingen kjende af egen Erfaring, saasom de ikke personlig har prøvet Underviisningsarbeidet i Almueskolen, de Data hvorefter hans Flid, Værd og Fortjeneste rettelig kan vurderes og bedømmes. Ei heller tillader Rummet og Tiden for denne Gang videre at omtale nogen af disse Dele; men dersom Gud sparer Helsen, og der bliver mindste Udvei til den fornødne Tid dertil, saa skal der med det Første blive det Offentlige forelagt Noget herom. Kun Følgende i Forbigaaende:

I første Decennium af vort forbedrede Skolevæsen, idetmindste indtil 29 Julii 1814, da Folkeoplysningen var færre Betingelser underkastet, og den enige Verdensregjering intet Oppositionsparti havde paa Jorden, hylædes den paa Billighed og Indsigt grundede Maxime: at o Timers daglig Underviisning i Skolen, naar den skete med tilbørlig Forberedelse og Flid, var hvad et Menneske med almindelige Evner formaaede, naar det ikke med Føie skulde klage over en ublid Tilværelse, eller ansee sig for at være offeret til Trældom, og bemeldte Underviisningstid kunde saameget mere ansees for nok, som Lovgiverne havde seet sig nødsaget til, at bestemme den almindelige Hviledag, Søndagen, paa hvilken man ellers endog fordrer Frihed og Hvile for Slaver og Lastdyr, til Arbejdsdag - for skolelærerne. Paa ommeldte Dag maae disse Mænd, som bekjendt er, passe Degenetjenesten i Kirken, catechisere for Ungdommen, publicere de Kongl. Forordn., etc, antegne Sognefolket til Communion, og holde Søndagsskole for den confirmerte Ungdom, og følgelig ikke kan siges at have nogen egentlig Hviledag. Ikkedestomindre er der dog skeet Afvigelse fra bemeldte humane Maxime, og den da sporede priisværdige Omhu og Godhed for Skolelærerne er sjunken. Tid efter anden som disse Mænds Arbejder forøgedes ved at paa-lægge dem: een Time daglig Gymnastikunderviisning, en halv Time daglig Religionsunderviisning med nederste Klasse, Reiser for at lære inub. Undv., flere og vidtløftigere Protokollers Førelse, Oplæsninger paa Kirkestævner af de udg. Anord. Placter, etc, ved at lade Børnetallet voxte i Skolerne høit over hvad en Mand formaaer uden at skaffe ham Hjelp, etc, etc, indskrænktes til samme Tid deres Krav, Rettigheder og Stilling paa den anden Side ved at: give: Sognefogden Ret og Adgang til at være Oplæser paa bemeldte Kirkestævne, hvorved Skolelærerne tabte een fra Alderstid havt Indtægt af en 8 a 10 Rdl.; ved at fratage deres Sønner Værnefriheden midt i Freden, ved at indskrænke Skoleboligen i den Grad at Huusmænd i Almindelighed boe bedre; ved at anvende en stor Deel af de dem bestemte knappe og smaae Indtægter til at bygge og ombygge Skoler for, og saaledes at lade dem (Skolelærerne) udrede hvad Beboerne efter de bestaaende Love tilkom, eller for at bruge en ædel Præstemands Ord, for hvilke Gud vel-signe ham og hans Børn! "Tage den Fattiges eneste Lam for deraf at lave et Maaltid for sin Gæst". Ikke var det at undres over om Skolelærerne under disse vor Tids Tegn vare blevne mismodige, havde ladet Hænderne standse og troet deres Forpligtelser kunne synke tilligemed deres Rettigheder, men efter Indsenderens Erfa-

ring har det i Almindelighed ikke været Tilfældet, stille og rolige ere de vedblevne at dyrke den opbrudne Ager, forhaabende at et Arbeide der griber saa dybt ind i Rødderne af Statens Liv, Kraft, Hæder og Flor, ikke længe kan miskjendes, ikke længe kan blive ulønnet - at Skolernes taagede Dage snart maae klare sig. Efter denne temmelig store Afvigelse komme vi - naturligviis Læseren og Indsenderen - til vort egentlige Forehavende igjen.

De Læreren paalagte Skriverier ere alle vigtige, saasom der efter dem dicteres Mulkter, skeer Exekutioner, udstædes Attester, og følgelig bør de udføres med Nøagtighed. Men hvor skal Læreren nu i den ham forundte Bolig forrette disse mange og vigtige Skriverier, hvor gjemme og bevare sine Protokoler, 6 a 8 Stykker, samt Skolens Bibliothek og øvrige Papirer? I den omtalte ene Stue, hvor han skal have alle sine Møbler, hvor Familien og Børnene opholde sig, hvor der daglig feis og optages Aske, der synes ingen Plads at være til at opsætte Reoler, ingen Roe for Læreren, og ingen Sikkerhed for disse vigtige Ting. I Skolen eksisterer der ved den afvexlende Temperatur, Luftens Opvarmelse og ved Børnenes Udgang pludselig Afkjølelse igjen, en saa stor Fugtighed, især om den er lille og lav, hvilket de fleste Steder endnu er Tilfældet, at Vandet løber nedaf Væggen, drypper nedfra Loftet, og Protokoler og Bøger etc, deraf i faa Aar oplødes, raadne og falde fra hverandre, hvilket Erfaring noksom lærer, saa at disse Ting ei heller kunne være i den. Saa burde det desuden ei heller forudsættes, at Læreren med den ham tillagte utilstrækkelige Brændsel skulde 2 a 3 Timer hver Aften om Vinteren opvarme det store Skoleværelse, medens han der bestrider sine Skriverier, eller bereder sig til næste Dags Arbeider, Catechisation og Underviisning. Indsenderen skjønner derfor ikke, at der i den forordne Skolebolig gives nogen Leilighed for Læreren, hvor han kan opholde sig eller være medens han forretter de ham paalagte Arbeider, eller hvor han med Sikkerhed kan bevare de ham anfortrede Protokoler, Bøger Papirer, m.m.. Skal nævnte Bolig derfor være af den Beskaffenhed, at Skolelæreren med Familie deri kunne have anstændigt og anordningsmæssigt Ophold, drive sin Landsbyhuusholdning, og udføre sine paalagte Arbeider, der som Arbeide og Løn, stifte Gavn og borgerlig udvortes Hæderlighed, staae i Harmonie med hverandre, da maa den endnu tilføies:

- 1) et Skolekammer, hvori Skolens Bibliothek, Protokoler, Bøger og andre Apparater kunne bevares, Læreren udføre sine Skriverier, samt gjemme sine egne Bøger, eftersom han umuelig

kan undvære Saadanne. Nødvendigheden heraf have alle billigtænkende Præster og Skolepatroner erkjendt, og hvor de ved stedsfunden Ombygning eller ellers paa anden Maade rundet Leilighed dertil, tilendebragt sligt Kamer.

2) Et Bryggers, paa to Fag, bedst i Enden af Ladebygningen ved Siden af Tørvehuset; den herved forøgede Bekostning blev ubetydelig, især mod Nyttens det foraarsagede. Herved kom Bagerovnen bort fra sit farlige Sted midt i Huset, og den ækkelige Gjennemgang i samme, naar der slukkedes Kul, gjæredes Øl, slagtedes, ^{x)} Deg, blev ophævet ligesom Stuen befriet fra disse uhumske Uddunstringer.

3) Et Kammer til at lægge en Syg i, en besøgende Medbroder eller anden Ven, opsætte et Møbel til Klæder eller Linned, m.m. som Stuen ikke kan rumme, og som er saa uunødværligt for ethvert skikkeligt Menneske. Ovnens Plads, lidt Indskrænkning af Køkkenet og Stuen, kunne anvendes til dette Kammer. Saa Communen hvad dette det angaaer, ingen forøget Bekostning fik.

x) uønsket

Hrr M Jacobsen en Søn af Skolelærer og Kirkesanger Jacobsen i Fjelsted, har i afvigte Februar Maaned d A under Hrr Pastor Hindbergs Fraværelse, været constitueret Lærer i Bred Skole. Ved mine Skolebesøg har jeg havt Leilighed til at bemærke dette unge Menneskes fortrinlige Gaver og Lyst til Skolefaget. At han er og vil med sine serlige Anlæg vorde en særdeles duelig Lærer dette er min og mange Andres Mening. -

Vissenberg d 5 Marts 1836

F Schjøtt

Kappelan for Vissenberg

Meningned

($\frac{20}{11}$ 55)

Høiædle Høiærværdige

Hr. Dr. og Biskop Faber!

Ifølge D. H. Tilraadelse sidst indsender jeg hermed underdanigst til Directionen Ansøgningen om min Søns Optagelse paa Seminariet i Skaarup. Allerede for 2 Aar siden havde han den Alder, som er anordnet, og forsaavidt jeg formaaer, og tør dømme deraa, ogsaa den fornødne Modenhed; men saasom mine Indtægter destoværre ikke rakkede til det Fornødne her hjemme, uden mange daglig følte Savn, mindre til hans Fremholdelse derpaa Stedet, saa afskrækkedes jeg fra at begynde derpaa, det udsattes fra Tid til anden, indtil jeg nu endelig nødsages dertil, saafremt Drengen ikke skal hengaae og forhudle, hvorvel mine Udsigter til at tilvejebringe det Nødvendige i denne Henseende snarere ere ringere end bedre. Jeg tildrister mig derfor af ganske Hjerte at udbede mig Deres Naade og Bevaagenhed for dette mig saa vigtige Anliggende, og om muligt gunstigt udvirke mig nogen Understøttelse til ham, eftersom jeg aldeles ikke formaaer at gjøre det muligt at holde ham der ved egen Hjælp, hvori Deres Høiærværdigheds omfattende Indsigter i alle Ting vist ville samtykke? Ligeledes vover jeg ogsaa underdanigst at bede, hvis der maatte være mindste Mulighed deri, at han vorder antagen til anstundende Sommer, eftersom han til den Tid vil være indkommen i sit 21 Aar, og ikke vel kan bide længere uden Skade for sin Fremtid.

At det er meget, som jeg her har tilladt mig at bede om, at det kunde synes at have et Anstrøg af Paatrængenhed og Ubeskedenhed, især siden det er førstegang jeg vover at indstille mig for Deres Høiærv. som Bedende, det føler jeg; men disse Betænkkeligheder svinde aldeles, naar Øiet falder paa den Menneskekjærlighed, som udtaler sig i Deres Skrifter i Almindelighed, viser sig i alle Deres Livsforhold i Særdeleshed, og som igjen har opvakt det døende Haab for de tilbage-trængte og savnende Skolelærere; hvorom begge mine Brødre, der have været saa heldige at staae i nærmere Forhold og Forbindelse med Dem, end jeg, altid tale med Enthusiasme, og hvorfor jeg herved anlægger med sand og uskrømtet Høiagtelse og Underdanighed til D. H. min rene og hjerteligste Taknemmelighed.

Fjelsted den 20 Novemb^r 1835.-

Marcus Uldrick Jacobsen, af Forældrene Skolelærer og Kirkesanger
Hrr Peter Jacobsen og Hustrue Emilie Cathrine Bjerck i Fjelsted
Vendi Herred, er født d 20 Maj 1816; vaccineret af Districts
Lægen i Middelfart d 12te November 1818; og confirmeret af mig
efter at have aflagt Prøver paa fortrinlige Kundskaber 1 Søndag
efter Paaske d 10 April 1831.

Han har stedse været hjemme hos sine Forældre, hvor han har
udmærket sig ved godt Forhold, og ikke forsømt Kirke eller Alter;
og da han numer har yttret Lyst til Skolevæsenet, har Faderen,
der er en saare duelig Lærer veiledet ham i dette Fag, og, som
Følge af Sonnens Receptivitet og Flid, ikke uden lønnende Frug-
ter, der har viist sig i de senere Aar, da han har deeltaget med
Faderen i Skole-Undervisningen, hvorved, saavel som ved sit sin-
dige Væsen, Paapassenhed og gode Omgang med Børnene, han har
vundet baade deres og deres Forældres Yndest; ogsaa min Yndest
har han billig Krav paa, og inderligt vilde det glæde mig, om
jeg kunde bidrage til hans Lykke! i det mindste vil jeg meddele
ham - min allerbedste Anbefaling; og stedse skal han ledsages af
mit allerhjerteligste Ønske for sit Fremtids Vel.

Fjellerup Præstegaard i Fyen
den 11 Maj 1836 P.J. Junge

Sognepræst for Fjellerup og
Harrendrup

(LS)

Med de Christnes Fetischer, Reliquverer, have været drevet en forargelig Handel: en græsk Keiser pantsatte til Venetianere Christi Tornekroner for 13,134 Dukater - Ludvig den 9 i Frankrig købte en Kasse fuld af Reliquvier for 20,000 Mark Sølv. - Erasmus gjør følgende vittige Bemærkning: "Herrens Kors fremvises privat og offentligt paa mange Steder, og Stykkerne, naar de blive samlede, vilde udgjøre en Fragt for et Lastdrageskib, og dog bar Herren selv sit Kors" - Han spotter derpaa over det Bedrageri og den Ager som blev dreven med mange latterlige Reliquvier f. Ex. med Melken af den hel. Jomf.s Bryst, med Christi Svededraaber, med Peters Taarer, med Johanness. Aande, som opbevarede i en Flaske, etc. - Gœcking skrev: Derauf ging der Prior weiter

Und zeigte uns ein Stuchen von der Leiter,
Den Jacob einst ein Traum gescheen.

Forord. 1827, 7 Nov^b, hvorved den Betaling, som Præsterne kunne fordre for deres Embedsattester, bestemmes til 16^β Sølv, naar Reqvirenten er Huusmand, Inderst Tjenestetyende, Haandværkssvend, eller af en ikke fordeelagtigere Stilling; og 32^ρ af Andre. For Skudsmaal, og Skudsmaals Paategninger maa dog ikkun fordres 12 Sølv. Iøvrigt er Præsterne uberettiget til at fordre Betaling for Attester, som af vedkommende Embedsmænd paa Embedsvegne fordres til Brug ved noget offentligt Anliggende, for Attester der bruges ved Ansøgninger om Pensioner eller andre offentlig Understøttelse, eller for at kunne oppebære Pensionen eller Understøttelsen; for Attester som meddeles Uformuende ihvilken Anledning de end forlanges. Ligeledes bør Attester, somaf Præsterne udstedes ved Land- og Sæssessioner, fremdeles som hidindtil meddeles uden Betaling; hvorfra dog undtages Attester, som privat Mand forlanger for derved at bane sig Vei til en eller anden Begunstigelse ved Krigstjenesten. Skulde mod Formening vises Ubillighed eller Egennytte i at affordre Betaling for Attester er Cancelliet bemyndiget til at tildele den Præst, deri gjør sig Skyldig, en passende Irettesættelse og Mulct indtil 20 Rbd. Sølv.

26/11 27 -

Med Klasselotteriets Indretning for 1828 er atter foregaaet en Forandring. Det skal bestaae af 5 Klasser, og Indskuddet bliver til 1ste Klasse 2 Rbd. til 2^{den}, 3^{die} og 4de hver 5 Rbd., og til 5te 6 Rbd., ialt 23 Rbd. Loddernes Antal bliver 32,640. 350 Gevinster og 3 Præmier paa 100 Rbd og derover, 16180 mindre Gevinster, og 16110 Frilodder a 2 Rbd. I første Klasse bliver den høieste Gevinst

2000, i anden Klss. 3000, i tredje Klss. 4000, i fjerde Klss. 5000, og i femte Klasse 40,000 Rbd., og desuden 1 paa 15000, 1 paa 10,000, 2 paa 5000, 3 hver paa 3000, 6 hver paa 2000 Rbd. og 15 hver paa 1000 Rbd. Gevinsten udbetales uden Afkortning eller Rabat. Ambetrækningen vedbliver, hvorefter Gevinsterne tilfalde Rækkeamterne og de øv. Amber. De kombinerede Tal gaae fra 1 til 256, hvoraf til første Klasse - 3 Martii - udtrækkes 10, i den 2^{den} - 3 Maii - 11, i 3^{die} - 30 Junii - 12, i 4de - 8 Septem^b - 13 og i 5te Klasse 3 November 30 Nummer. -

Til et Bal havet 20 Rbd til Viin, og behøves 20 Flasker. Man ønsker sig Tokaier, der koster 4 Rbd, Champ. der koster 2, Riinviin, der koster 1 Rbd, og Fransk, der koster 3 Flasken. Hvm. Flasker af hver?

Da der fordres 20 Flsk, saa er:

Minimo flasker: Tokaier 4, Champ. 2, Riinviin 1, Fransk 1/2

$$\begin{aligned} 1) & x + y + z + r = 20 \text{ Rbd. } \left\{ \begin{array}{l} \text{Grund} \\ \text{Ligning} \end{array} \right. \\ 2) & 4x + 2y + \frac{1}{2}z + \frac{1}{2}r = 20 \text{ Rbd.} \\ 3) & 8x + 4y + 2z + r = 40 = 2 \times 20 \\ 4) & 4x + 2y + z = 20 = \frac{20}{2} = 10 \\ & x + 2y + \frac{1}{2}z - 2 - \frac{1}{2}r = 0 = 10 - 10 \\ & x - 2 + \frac{3z + \frac{1}{2}r - 6}{2} = 0, \text{ ligning 5} \\ & \frac{3z + \frac{1}{2}r - 6}{2} = m \quad x - 2 + m = 0 \\ & 3z + \frac{1}{2}r - 6 = 2m \quad x = 2 - m \\ & 3z + \frac{1}{2}r = 2m + 6 \end{aligned}$$

Herved er Opløsningernes Antal bestemt, eller bragt inden visse Grændser naar M og Z tages overeenstemmen med Opgaven. Af Tokaier kan kun faaes 1 eller 2 Flasker, af Champagnerne fra een til fire, af Riinviinen 1,3,4,7,10 Flasker og af Franskviinen: 8,10,12,14, hvilket Man vil, som følgende viser:

Ansvarer:

x, y, z, r		
2, 1, 2, 14	=	8 - 2 - 3 - 17 = 20
1 - 1 - 10 = 8	=	4, 2, 10 - 4 = 20
1 - 2 - 7 - 17	=	4 - 4 - 7 - 5 = 20
1 - 3 - 4 - 12	=	4 - 6 - 4 - 6 = 20
1 - 4 - 1 - 14	=	4 - 8 - 1 - 7 = 20

En Ægekrammer købte Æg, Gaaesseg, Andeg og Hønsæg, til 2, 1, $\frac{1}{2}$ Stykket, og havde 20 Æg for 20 . Hm. af hver Sort?

Ans. 1. 2. 3.
 Gaaesseg 2, 1, 1
 Andeg 1, 1, 1
 Hønsæg 1, 1, 1

Dax, y og z betyde Antalet af hvert Slags, maae:

$$1, x + y + z = 20$$

$$2, 2x + y + \frac{1}{2}z = 20$$

$$3, 4x + 2y + z = 40$$

$$4, 3x + y = 20$$

$$5, x + \frac{1}{2}y = 6 + \frac{2}{3}z$$

$$6, x + \frac{1}{2}y - 6 - \frac{2}{3}z = 0$$

$$= 6 - 2z$$

$$Hvilstaa 4 - 2 = m$$

$$y = 3m + 2$$

$$x = 6 - m$$

Disse Værdier for x og y indsættes i N° 1, og Man faaer

$6 + m + 3m + 2 + z = 20 = 8 + 4m + z$ Og $z = 12 + 4m$. Man seer, at der gives

6 Opløsninger af Problemet; thi naar x skal være heel eller et heelt

Tal, saa kan m ikke være større end 5, $x = 6 + 5 = 1$. Sættes $m = 6$,

faaes $x = 6 + 6 = 0$; hvilket er mod Betingelsen. Opløsningerne ere

x	y	z	m
6	2	12	$m = 0$
5	5	10	$m = 1$
4	8	8	$m = 2$
3	11	6	$m = 3$
2	14	4	$m = 4$
1	17	2	$m = 5$
0	20	0	$m = 6$

27/2 28

Intet kan være vanskeligere, end at bestemme Kræfternes rette Maal. Kraften, Tiden, Rummet, Hastigheden og Massen staae i Forhold til hverandre, og ere Dele af Bevægelsen. De bidrage alle til dens Bestemmelse, og have Indflydelse paa Bedømmelsen. Bevægelsen var derfor altid en Hovedgjenstand i Metaphysiken, Skarpsindighedens Prøvesteen, og en Beskæftigelse for det speculative Genie. Hertil kommer, at

Kraften, den oprindelige Aarsag til Bevægelsen, er en af Naturens forborgne og skjulte Hemmeligheder, og flere Verdensvise have meent, den var Guddommens umiddelbare Finger; men herved vorder ethvert Phænomen i Legemverdenen et Mirakel; og al vidre Speculation herover er standset.

Dersom Stenene begyndte at bevæge sig omkring paa Jordens Overflade, at søge nye Pladser, da vilde vist nok Menneskene forfærdes, og om muligt søge andet Opholdsted; men dog er det i alle Maader ligesaa underligt, at en ikke understøttet Steen, eller andet Legeme, begynder sin Bevægelse mod Jordens Center, uden nogen synlig Aarsag, og det er kun Mangel paa Eftertanke, og Vanen der gjør os Faldet mindre forfærdeligt, end den horizontale Bevægelse.

Til Beviis for, hvor vanskeligt det er at finde det sande Maal for Kræfterne, at bestemme Bevægelsens sande Natur, kan den Strid tjene der opkom f. Aarh. mellem Europas bedste Hoveder om denne Gjenstand. Nogle sagde: Bevægelsens størrelse er = H^2N , Andre = $2N$

Skolelærersang

Melodie: Jeg fremmed hertil Stedet kom, etc.

Vi undervise Sognets Smaae,
Lede Lys i mørke Sjæle;
For Fædreland og Himlen saae
Letsind, Vanart, Synder qvæle;
Vi grunde, pønse først og sidst
At puste op Fornuftens Gnist.

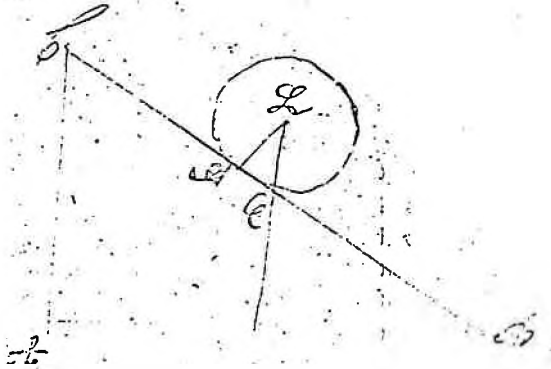
Vi ere sande Arbeidsmand
I Viingaarden, Guds store Have.
Fra Morgenstund til Aftenen
I den mœisommelig vi grave.
Kun Viingaardsherren selv os see,
Og veed hvad Ret vi ofte skee?

Sædlighed, Cultur og Dyd,
Lyksalighed og Borgerlykke
Fra Folkeskolerne udflyd,
De ere Landets Ziir og Smykke.
Og Folkefølelse og Aand
Den stemmer Skolelærerhaand.

Men Sæden? Seent den vorder stor,
Længe før den Frugter bære?
Kun ædle Planter langsomt groer,
Derfor Ædle just de ere.
I Ukruds Grund de staae og frys
Og savne Solens milde Lys
Paa Ukrudsgrund de ofte staae,
Lys og Varme de ei faae.

Og Overtroen, Mærkets Drost,
Gaaer over de nye Bedde.
Under Vinterkuld og Frost
De unge Planter den nedtræde.
De Arbeidsmænd de tør ei knye
De fattes Mod, de fattes Lye. -

Men dog vi ei forsage vil,
Hvormeget vi end skulle lide.
Kort er det Maal vi virke til,
Vi for det Bedre freidigt stride. -
Vor Vei er tornet, trang og lang,
Men det Bedre seirer dog engang. -

Opgave.

At bestemme Kræfterne paa
Skraaplanen.

ABC være et vertikal Gjennemsnit af en Skraaplan; L en Last, som skal enten ned eller op af den. Dens Vægt kan da forestilles ved LE, der falde efter Linien LE. Den kan igjen opløses i Sidekræfterne LF og FE, hvoraf den første LF virker lodrét mod Planen, og forestiller Trykket den lider; den anden FE forestiller den relative Tyngde, eller den Kraft der virker nedad Planet, følgelig den, som maae overvindes, om L skal bringes i hvile paa Planen. Kaldes nu denne Kraft K, saa er

$$L : K = LE : FE ; \text{ eller } L : K = \sin A : \sin B$$

$$L : K = \sin A : \sin B ; \text{ eller } L : K = \sin A : \sin B$$

$$L : K = \sin A : \sin B ; \text{ eller } L : K = \sin A : \sin B$$

$$L : K = \sin A : \sin B ; \text{ eller } L : K = \sin A : \sin B$$

Hermed er nu Lastens og Kraftens Forhold i hvert forekommende enkelt Tilfæld overmaade let at bestemme. Vil Man undgaae Forholdet: $(1 : \sin B)$ kan Man bruge: $(L : h)$ eller Planens Længde til dens Høide. F. Ex. $L = 16$, $h = 4$; saa er Lasten : Kraften = $16 : 4 = 4 : 1 = 1 : \frac{1}{4} = 1 : 0,25$.

Da nu Tiden er i omvendt Forhold til de virkende Kræfter saa er Tiden over Skpl. til Tiden i det frie Fald $(T : t)$ som $1 : 0,25$; thi Kraften paa Skpl. er til den i Vertikalen som $0,25 : 1$ eller

$$h : L. \text{ Den almindelige Formel } t = \sqrt{\frac{2h}{g}} \text{ og } T = \sqrt{\frac{2L}{g \sin B}}$$

$$t = \sqrt{\frac{2h}{g}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 4}{9,8}} = \sqrt{\frac{8}{9,8}} = \sqrt{0,816} = 0,903$$

$$T = \sqrt{\frac{2L}{g \sin B}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 16}{9,8 \cdot 0,25}} = \sqrt{\frac{32}{2,45}} = \sqrt{13,06} = 3,61$$

Vil Man bruge Formelen $(1 : \sin B)$, saa just at $\sin B = 0,25$.

Sinustavlerne, da kan Man bestemme adskillige Tilfælde fx:

$90^\circ R: k = 1:1.5708:1:1.5708$ $R = k$ $k = 1$
 $60^\circ R: k = 1:1.7321:1:1.7321$ $R = k$ $k = 1$
 $45^\circ R: k = 1:1.4142:1:1.4142$ $R = k$ $k = 1$
 $30^\circ R: k = 1:1.1547:1:1.1547$ $R = k$ $k = 1$
 $0^\circ R: k = 1:1.0000:1:1.0000$ $R = k$ $k = 0$

Hvad der ellers gjør Teorien om Kræfterne vanskelig, er at Man sætter dem ligesom udaf Virkeligheden, og betragter dem som et uendeligt Lidet, (Ak). Ved denne uendelige lille Kft maa endvidere bemærkes, om den virker kun een Gang, gjør et Stød, eller vedbliver sin Virkn., trykker. Af det første Tilfælde maae Kraften egentlig bedømmes; thi Trykket er Summen af de uendelig smaae Stød. Dersom der ikke er en Omstændighed, der efter Haanden tilintetgjør Virkningen af et Tryk, som for Ex. det for mig staaende Blækhuis, s Tryk paa Bordet, der efterhaanden ved Bevægelsens Meddelesse gaar fra Bordet over i Jorden, da frembringer det en Bevægelse i det Trykte. Thi da et fortsat Tryk kan betragtes som uendelige Smaastød; og disses Opsummering giver tilsidst en endelig Kraft tilstrækkelig til det Tryktes Bevægelse. Men Man seer strax, at den totale Virkning maa skatteres eller vurderes efter Tiden, hvori den varer. Thi ethvert af de uendelige Smaastød maa foregaae i en Tid; og det er Tidens Længde, der afgjør om Kraftens Paavirkning kan kaldes Stød eller Tryk. Er Tiden uendelig-lille (dt) mellem Stødene, da bliver Virkningen et Tryk, er den derimod, endelig (t), da bliver den et Stød. Egentlig er det Tiderne mellem Stødene der bør være uendelig smaae for at disse kunne ansees for et Tryk; men Pressionens Størrelse, Totalvirkningen, maae bedømmes af Tiden, hvori den varer, og den oprindelige Kraft alene efter Øieblikkets Impression, eller Pdt.

Men hermed er endnu ikke sagt stort, saalænge Virkningen af Pdt ikke er bestemt. Det vil derfor her komme an paa hvad den kan udrette i en given Masse, m. Enhver Kraft maa frembringe i en given Masse en elementær Bevægelse, d.e. bringe den noget nærmere Bevægelse, eller i Bev. end den var. Forandringen den frembringer kan enten betragtes som Hastighed, $\checkmark$, eller gennemløbet Rum, R. Og Pdt kan ikke frembringe andet en et uendel. Lidet, dv eller dr. Derefter frembyde sig tvende store Hovedligninger:

- 1 Pdt = mdv
- 2 Pdt = mdr

Heraf lader en Mængde Slutninger med Lethed udrage, ved at forudsætte det Ene eller Andet som bekjendt eller givet. Men det maa vel agtes, at der er kun Pressioner og Mommenter af Bevægelsen her omtales.

P/m, Naar Pressionen eller Trykket virker lige i hver Deel af Massen, da kan det, som virkes i eet Punkt udtrykkes ved P/m. Man kan derfor ogsaa betragte et Legeme i Bevægelse saaledes, som kun eet Punkt bevægede sig.

Velærværdige og Høilærde

Hr. Pastor Wegener!

Den, som vover at sende Dem dette Brev, er Skolelærer, dannet paa et Seminarium, og har nu i sit halve Liv, $\frac{1}{2}$ Seculum, arbeidet i Skolen. De ungdommelige Opbrusninger have derfor sat sig, og den Varme hvormed han for 25 Aar siden betraadte Underviisningsbanen den have Alderen, Næringssorger og - obscurante Foresatte kølnet. Temmelig rolig seer han derfor paa Tidernes Færd, og er for en meget stor Deel ligegyldig ved Livets Geskæftigheder. Om Skolevæsenets Literatur og Historie er han derfor just ei heller uvidende; han veed at ypperlige Mænd kraftigen have talt dets Sag, hædret og fremmet det, og derved banet sig Vei til inbringende Embeder og Æresposter; men han veed destoværre ogsaa at det herom nu er anderledes; at Skolevæsenet undergraves og helde

af det for en Tid var oprettet. Seminarierne ophæves, og Seminaristerne vorder mere eller mindre et produceret Fabricat, og den oprindelige Plan, lagt af Patrioter og Menneskevenner har maattet vige for en anden, mindre ædel, og af et andet Øiemæed.

Oplysningens og Menneskehedens Venner have derfor ikke andet Haab, end det den gode Sag altid giver sine Tilhængere; at Menneskeuddannelsen vel for en Tid kan inddæmnes og standses; men gjenbryder snart de opstillede Hindringer, og ved forøget Hastighed indhenter Opholdet; saa Modstanden endog har gavnet det Modstaaende; thi dette har derved vundet i indvortes Styrke og Fasthed.

Deres Velærværdighed gavner Skolevæsenet ved Deres Cathed. Mag., og De fortjener herved alle Skolevenners Tak; men de synes ikke at være nogen ret Ven af Skolelærerne; thi De sige: "at Deres udg. M. vil blive en lukt Bog for Mange af dem". Hermed har De tilkjendegivet, at det er Deres Mening, at Skolel. ikke kunne læse og forståe Dansk; og denne Mening er saameget skadeligere som De er Seminarielærer, følgerig kjender Skolel., og formaaer rigtig at bedømme dem. Men det forstaaer sig, var Deres Paastand sand, da maatte Skolel. finde sig deri, hvor tungt det end kunde være for dem at høre, at de ikke kunne læse deres Modersmaal, og

følge sig vare ei heller duelige hverken til offentlige eller private Lærere; men da det nu er aabenbare Usandhed for ikke at bruge et værre Udtryk, naar der tales om disse Mænd i Almindelighed, og paa anden Maade kan der vel ikke tales her; saa har De lagt en fjendsk Haand paa dem, og villet give saavel deres Borgerlig Ære som deres Virken sit Banesaar.

Ligeledes kalder De Præsterne "Magasinets sagkyndige Bedømmere. At disse skulle være mere sagkyndig i Cathetik og Methodelære end Skolelærerne er usandsynligt; Deres Paastand beroer paa den Forudsætning, at Præsterne forstaaer alle Ting, enten de have lært dem eller ei. Kun den, der har indstuderet sig en Sag, som kjender den i det Hele og i det Enkelte i Theori og Praxis, er sagkyndig. At der er mere Grund til at formode om Skolelærerne, at de have dette, siden de daglig catekiserer, og det er Øvelsen der gjør Mesteren, end om Præsterne, der en Gang imellem nødes hertil, det troer jeg; det saameget mere som Præsten almindelig anser Cathekisationen at være for ringe til at de dermed alvorlig beskæftige sig. Saaledes sagde en gang en Præst: "det er en let Sag at catekiserer, thi een Nar kan spørge mere, end 10 Vise kunne svare". En Anden: "at catekiserer er det samme som at vovle med Børn". Og saaledes de 9/10 af dem. Jeg troer derfor, at D.V. med ligesaa megen Grund kunde paastaa naar De udgiver en Samling af Deres Prædikener, at Skolelærerne ere disses sagkyndige Bedømmere, som at Præsterne skulle være det til deres udgivne Cathekisat. Det sandsynligste og rette vil nok være, at Enhver er sagkyndigt i sit Fag. Ja jeg tør paastaa, at Præsterne, hvad Skolevæsenet angaaer, have lært langt mere af Skolelærerne, end disse af dem. Men saaledes er det ved alle Leiligheder: Præsten opnaar Hæder og Berømmelse paa Skolelærernes Bekostning, høster den Ager han har saaet. Vel er det sandt, Skolelærerne vorder paa denne Maade betragtet som en Mand, der uden saadanne Opmuntringer har Styrke til det Gode, og Præsten for en Smugling, et Barn, der skal have Legetoi og Kage; men hvad er Følgen? Præsten anseer Skll. som et Slæbedyr, Man ingen Regnskab skylder, og Skoll. hader hamiggen mere og mere.

Indsenderen heraf erkjender Nyttens og Nødvendigheden af, at et Fond oprettes til Understøttelse for gamle og udtjente Præster, saaledes, som i denne Aavis N^r 1, er omtalt, og ønsker oprigtig, at dette vigtige Forslag maa af alle Vedkommende vorde optaget med al den Opmærksomhed, som det fortjener. Men Fondets Activitet vil nok seent opnaaes ved de proponerede Midler,

1 Species aarlig i 3 Aar pr. Præst, hvorfor Man er saa fri at henpege til andre Kilder, saasom Bidrag af Kirkerne, Skolelærerhjelpekasserne, Skolekasserne, etc, etc; thi om disse Institutioner angæbe sig lidt ved saadan Leilighed, da var det ikke mere end, hvad Ret og Billighed fordre, naar betænkes, at Præsteembedets noisommeligheder ere betydeligt forøget ved den Deel Præsterne have i Skolevæsenet, og Almueoplysningen og Folkeopdragelsen efter den nærværende Organisation næsten ene skrive sig fra deres deres Hænder.

4/4 28

Schaldemoses Reise, Eventyre, etc, 1826 har jeg læst i denne Tid. Den er ret interessant. Iblandt flere Ting der vise Følgerne af Hjerachiet, og tankeløs Religiøsitet kan tjene:

I Graubundten begrov Man under høitidelige Serimonier med Gjestligheden i Spidsen, som omstændelig beskrives, en sort Tyr, som en Præst af en betydelig Tykkelse, læste en latinsk Forbandelse over, og belæste den med alle Fiirbenedes Synder og Brøst i hele Omegnen. Tyren blev skudt levende i en Hule, og tildækket med Jord. Da Serimonien var tilende, lyste Præsten velsignelse over alle Tilstødeværende, men velbetænk, Tyren undtagen, Aarsagen til denne Handling var, at Qvægsygen herskede der i Egnen, og Man vidste intet propatere Middel, end at begrave en Tyr med hele Slægtens Synder, og følgelig ogsaa med Sygdom. Vi fandt - siger Hr. Sch. - Midlet ganske originalt, og den rettoende Kirke fuldkom. værdigt.

I en Kirke i Verona gjæmmes Levningen af den allerbesynderligste Helgen, neml.: Ezelet, hvorpaa Chst. reed ind i Jerusalem. Da Frelseren havde givet det sin Frined, betjente det sig af samme til at see fremmede Lande, og erterat det havde lært at kende mange Nationers Sæder og Skikke kom det til Bredderne af Adige, og besluttede der at ende sine Dage. Det skal være begravet der i Kirken i et Træsel, og mange Tobenede have gjort Pilegrimgang til dets Hvilested.

Hr. Foulon forærede Sch en Bog i hensigt at omvende ham, kaldet den aandelige Viinkæller. Isamme var meget til Troens Bestyrkelse. En Historie om en Eremit, hans Dreng, der længtes efter en Gaas.

I et Værtshuus i det Østeriske stod Jomfrue Marie med Barnet

i en Nische, begge moderne klædt, og Værtinden havde just givet Barnet en skønne Sukkerkringle. Hr. Schaldemose havde ondt ved at faae noget at spise fordi det var en Fredag, paa hvilke Katholikkerne ikke spise Kjød. Endelig gav Man ham en stegt Kylling, men trak med megen Forsigtighed medens han spiste et Klæde for den hellige Jomfrues Øine.

Et Malerie i en Kirke i Frankerig forestiller Jesu Fødsel. Gudfader selv er Gjerdemoder og har i et Been paa Barnet, men dette strækker en Haand ud efter ham, og faaer i Kjolefligen paa den Helligaand. Joseph staaer ganske ligegyldig og seer til; men derimod staaer en Oxe og Asen ganske opmærksomme.

5/4 28

Min Broder Rasmus fortællede at han var hos en Præst - der viiste ham nogle Spørgsmaal, som vare givne til en Dreng, for hvem var gjort Ansøgning om Alders Dispensation. Spørgsmaalene vare,

Hvori bestaaer Guds Viisdoms Begreb og dets Klædning?

Hvorledes skulde Jesu Troendes Forhold være naar de skulde komme til hans Himmelsted?

Hvad forklarer Naturerlæren?

I denne Tid læser jeg R. Møllers Apologetik for Christendommen. Sproget er godt i den; men Udbyttet er dog ikke betydeligt. Vistnok er hans Forsvars-Plan lagt godt nok; maaskee kan Sagen ikke føres paa bedre Maade? Men den har ikke fyldestgjort mig. -

Der findes nogle Steder i den, som endog er reent Vrøvl; især hvor Christendommens Virkninger igjennem Middelalderen beskrives. Det forekommer mig, som om Mord og Tyverie kunne forsvares paa samme Maade; ved Korstogene vedligeholdtes Ridderaanden, Videnskablighed opkom; Mange fandt Asyl i Klosterne; Kirken og Gjestlighedens Rigdomme ere Fundatserne for vore Universiteter og Hospitaler m.m. Hvor kan saadant kaldes Chsts gaverige Følger?? - Saaledes paastaaer han ogsaa, at Videnskabens Opblomstren ikke kunde komme af Philosophernes Grandskning, men af Christ.; og de græske Philosophers Lærdomme havde Aldrig saadanne udbredte Virkn. (Men de havde en mere udbredt end Egypternes, og Romernes havde en mere udbredt en Grækernes, o.s.v. Jo oftere en Sag gjentages, destomere udbredte Virkninger maae den have) J.

I et Brev fra min Søn i Odense fortæller han at Læreren i Matematik, Hr. Kreidal, har viist Disciplene etpar Nemme Maader hvor-

ved et Qvadrat kan tegnes halv saa stort som et andet. Om understaaende Maade er den Hr K bruger veed jeg ikke, men det kan ogsaa gøres paa den:

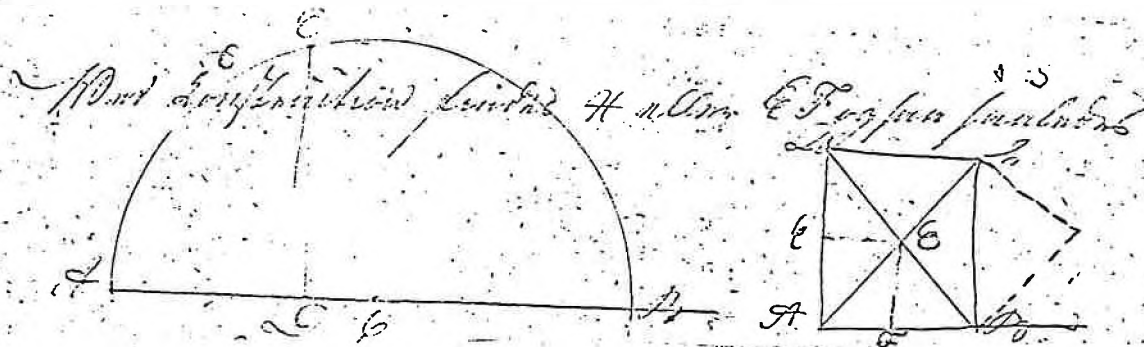
Opløsning

Man halverer den ene Side fx DC i E, afsætter den paa DA i F, og derpaa Linien EF, som er Siden til det forlangte Qvadrat: $DC^2 = 2 EF^2$.

Beviis

Man drage FG parallel med DC, og EH med DF; $DE = DF = FA = \frac{1}{2}DA$, og Rectanglet $DG = GA = \frac{1}{2}AC$. Nu er ifølge den pythag. Læresætning $FE^2 = DE^2 + DF^2 = 2DE^2 = DG^2 = \frac{1}{2}AC^2$.

Kalder Man Siden i det givne Qvadrat a, og i det Søgte x, saa er $a^2 = 2x^2$, og $x^2 = \frac{1}{2}a^2$, og $\frac{1}{2}a : x = x : a$; d. e. x er middelproportional Linien mellem det givne Qvdr's hele og halve Side. Eller $DE : EF = EF : DC$; og $EF^2 = DE \cdot DC = \frac{1}{2}DC \cdot DC = \frac{1}{2}DC^2$.

Paa Linien AB afsættes $AD = DE = \frac{1}{2}DC$; fra D afsættes dernæst $DB = DC$. AB halveres, og fra C som Center beskrives Halvcirclen AEB; i D oprettes Peependikulæren DE, som er Siden til det forlangte Qvd. - Man kan endnu paa en simplere Maade finde Siden til et halvt saastort Qvd. ved i samme at drage tvende Diagonaler AC og DB, og da er den Halvediagonal AE, etc det forlangte Qvdrats Side; thi $AE^2 = AF^2 + EF^2 = 2AF^2 = \frac{1}{2}AC^2$.

Leverrim

Udfra R. Nyerups almindelige Morskabslæsning gennem Aarhundreder.

Om Lever gøg rimmer med bedste Flid.
Guds Naade er stor i denne Tid.

Den Lever af en Fisk udi Vand
Gud give os Alle den hellig Aand

Lever, Du haver en meget god Smag
Guds Søn fik Navn efter 8te Dag.

Lever, Du smager mere ram end
suur
Satan ligger oft os paa Luur.

Lever, Du er ikke af en Brasen
Christus reed ind i Jerusalem paa et Asen.

og bange som Judas Ischarioths, da han selv villigen bekjendte sig at have forraadt Christuus uskyldeligen! Du skal herefter aldrig større Roe i Jorderig faae end Vand der løber under lukt Broe, end Herodes, som Orme og Luus opaad, førend Du kommer igjen hid med det som Du har stjælet. Jeg maner Eder alle Engle og Overengle, alle Patriarcher og Propneter, alle Confessorer og Martyrer; jeg maner og besværges Eder alle Diævle, som i Helvede og Jorderig ere, under Guds allernæreste Lov og Lydelse og høieste Magt og Kraft, at I nu strax fører denne Tyv hid igjen førend han enten æder eller drikker. Jeg maner og besværges Eder, Sole Maane og alle Lyse Stjerner! at I ikke skinne over denne Tyv. Jeg maner og besværges Eder Jord og Vand, at I ikke bære den Tyv, som det haver bortstjælet, førend han igjen bærer det, førend han enten æder eller drikker, sidder, hviler eller sover! Guds Ord! Amen".

Rimmeligvis der dette fjantet Galimathias opfundet af Gjestlige, Munke eller Præster, som higede efter Apostel-Gaver, og gjerne vilde gjøre Mirakler etc.

Formular at døde Ild med

Læs disse Ord det første Du seer Luen eller Ilden brænder: Stat Du Ild udi Din Glød, som Jesus Christ stod bunden paa det heilige Kors med sine Vunder og Rosers Blod Udgydelse os alle til Gode! Jeg maner Dig Ild ved Gud Faders Kraft, ved Guds Søns Magt, ved Gud den hellig Aands Viisdom, at du ikke gaaer vider frem, men strax udslukkes! I Navn Gud Fader, Guds Søn, etc.

Lord Byrons i hans Dødsstund yttrede Tanker om den christelige Religion:

Christianity is the purest, and most liberal religion in the world; but the numerous teachers who are continually working mankind with their denunciations and terror doctrines are the greatest enemies of religion.

Sit sapienti.

Prof. Oden Wolffs Journal October 1841

Cirkelen indslutter under lige Omkreds et større Areal, eller en større Flade, end ennver anden Figur; fx. Quadrattet.

Beviis

Omkredsen af en Cirkel og et Quadrat være O, da er Siden til et

Qvadrat = $0/4$, og Indholdet af Qvadratet = $(0/4)^2 = 0^2/16$.

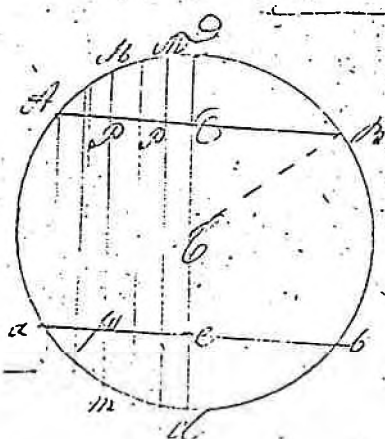
Indholdet af en Cirkel er = $\frac{1}{4}dO$; men da $1:\pi = d:p, (0)$, $d = 0/\pi$ og $\frac{1}{4}d = 0/4\pi$, hvilket substitueres i $\frac{1}{4}dO$ giver $O \times 0/4\pi = 0^2/3,14 \cdot 4 = 0^2/12,56$. Kaldes nu Cirkelen C, Qvadratet Q, saa er $C : Q = 0^2/12,56 : 0^2/16 = 1/12,56 : 1/16 = 16 : 12,56 = 4 : 3,14 = 1 : 0,78534$. d.e. saaledes forholder sig Fladerne af en Cirkel og et Qvadrat, naar de have samme Omkreds O.

Jacob viiste mig et Slags Konststykke, der var curiøst nok. Man gjøre følgende Figur:

6	4	3	6	8	3		9
8	7	5	4	7	8	4	
9			8	9			
1	5	7	3	0	2	1	4

I de fremkomne Rum skriver Man et Tal to Gange, og to Rum mellem hvert, fx. 6..6, 8..8, o.sv. og bliver ved saalænge til der er skreven i de fleste eller i alle Rummene, og Man har ikke nødig at sætte det sidste Tal i den horizontale Række, men i hvilket af de vertikale Rum, Man finder for godt. for Ex. 9..9. Naar nu der er skreven af saa Mange af Selskabet, som skytter derom, adderes alle Tallene, og da kan Summen gaae op med 7, 11 eller 13 hvilket Man behager.

Det grunder sig derpaa, at Man skriver hver Gang 6006, 8008, 9009, etc. og disse Tal har den Egenskab at de kunne divideres med de tre anførte uden Rest.

Opgave

At finde en Equation for Buen ADB.

Oplosning

$$AP \sin \alpha = a, \quad PB = p, \quad AB = a$$

$$\text{Men i } \triangle APB: PB = PM : PB, \quad \text{d.}$$

$$A : p = PM : a - p$$

Deres Ærede af 1ste dennes, med de i samme indsluttede Subskpl. har jeg bekommet, og det glæder mig at see, at det første Skridt saaledes er skeet til Udgivelsen af det omtalte Skrift. Imod bemeldte Plan kan jeg i det Hele intet have, saasom den indeholder det Væsentlige; men jeg vil dog ikke fortie for Dem, siden De have opfordret mig til det, at Opfordringen til Skolelærerne om at subskribere og deeltage burde have skeet meg mere Eftertryk, ved en egen Henvendelse og Tiltale til dem, som for Ex.: "Isærdeleshed vente vi af Eder, I Skolelærere og Medbrødre, at I med Velvillighed kommer vort Forenavende imøde, understøtte os i den ubevante Gjerning, og overbære med os i det, hvori vi maatte feile; thi det er ene for Eders Skyld, at vi indtræde paa en ukjendt og ubrudt Bane, udsætte os for de udeblivelige ^{visse} Ubenageligheder paa samme; ligesom det ogsaa er Eders Bifald og Tilfredshed vi fornemmelig stræbe efter". Eller saa omtrent; thi at det skulde være selve Ordene, er langt fra mig at mene. Mængden af Skolelærerne ere ved de ugunstige Kaar, og den mødende Uvillie, saa afstumpede og resignerte, at deres Atention nu ikke gaaer videre end til at ønske, man intet Ondt vil gjøre dem; at de maatte forrette deres Embede i Ro, og tære deres Tid og Brød uforstyrret. Derfor maa noget Eftertrykkeligt til for at vaagne dem.

Angaaende den Indflydelse det maatte have paa Subsskriptionen, at Hr Borch er bleven een af Redactørerne, hvorom De ønsker mine Tanker, da vil den vel blive ubetydeligt, saasom Faa kjender hans Capacite til at være Medudgiver. Men ifølge den alm. gode Mening, man har om studeerte Personers større Lærdom og Duelighed, da turde man vel haabe, at det vil gavne den, især hos Saadanne, som ynde et correct Sprog, og en logisk Fremsættelse af Tankerne; men de derimod, som see paa Materiens Valg og Hensigtsmæssighed til at hæve Skolelærerne, paa rene motiverede Handling m.m. dlg. turde det være skadeligt. Thi Skolelærere mene det bedst med Skolelærere; de vide bedst hvor Skoen trykker. Men forsaavidt, at de fattes Evne, Tid og Leilighed til Skriftets Udgivelse, da er det end og godt og Tak værd, at Theologer overtage sig det, og udføre hvad Skolelærere selv ikke formaae. De Smaabørn, avlede af Ledighed og Obscurentisme, som vore Thologer i denne Tid lege med, Dævelens Personlighed, Nedfart til Helvede, og Legitimitet m.m., overtøye os nok om hvad vi kunne vente af Theologer. Al-

mindelighed. En af mine Medcolleger i Nabolaget kalder disse vigtige Ting: Tobaksdiscussion og Sophapraedikken Kirkevæsen og Skolevæsen have divergerende Interesser, som ikke kunne forenes og gennemføres med hverandre. Hiint vil imponere, bedøve blønde tilhulle, og derfor kræver Pragttempler, høie forgyldte Buer, konstige usædvanlige Cereemonier, mystiske Lærdomme, m.m.; denne vil undervise og belære, forklare og oplyse, afsløre og gavne. Kirken paatrykker Sandheden et vist Præg, Form og Facon, Skolen fremsætter den nogen saaledes, som den har fundet det. Kirkens Tendenz gaaer udpaa at bevare og vedligeholde hvad den af Fædrene har modtaget, og igjen at afgive det uforandret til Efterkommere Skolens derimod gaaer udpaa at give Mennesket noget Bedre end hvad det har, at føre det videre, og har egentlig intet Fast, som den ikke vil slippe, blot at den faaer noget Bedre istedet. Kirken fordrer, og derved sætter sig over Gud, at Menneskets Aand og Fornuft skulle lømpes efter dens Lærdomme, Fornuften fanges Troens Lydighed og Skolen at Religionen og Kirken skulle lømpes efter Menneskets Tarv og Trang.

17/9 33. I ch. K. Tidende N° 37, 1833, findes et Stk. om Oprørsaaenden i Basel; heri udtaler Præstehd. sig endnu tydeligere, end i noget andet Nummer. Man tænke bare, Schweits skal være et -- Theokratie. Intet Land har saa stor Liighed med det gl. Israel, de 12 Stammer, som dette deilige Alpeland. At Gjestlige skulle være Statsraader, Ministre, etc; i et Theokrati er en Selvfølge. Esselhuden stikker Aar for Aar mere igjennem. Efter denne Tidendes Anskuen er en rebublikkansk Regjering den ynkeligste af alle Regjeringsformer; thi den bliver kun alt for let et Pøbelherredømme. Samme Postdag læstes i Bidrag til Tidsh.-Følgebladet til den Hemp. Avis, N° 91, 13 Septem om en Skolelærers Stilling paa Fiskerleiet Godmund i det lybech. District, hvor den stakkels Mand blev ansat med 30 Rld Løn og fri Bolig. I Nærheden deraf blev en Ov. Forstbetjent ansat med 4000 Mk, hvorvel saadan Betjenning hidtil var ukjendt der i Egnen, og der dog følgerig endnu er Udvei til Penge, naar kun det er noget der yndes. Meget træffende bemærkes "O! du stakkel Skolemester i Godmund! havde Du under Dit Opsyn Harer, Høns og Snepper, istedetfor Børn, du behøvede da ikke at sulte, og istedet for ret og slet Skolemester kunde Du maaskee blive: Over-Hare-Inspector, og ernolue stor Løn. Sagen er at disse Skabninger ere mere interessante end Børn, især om disse ere af Almuen, og de kunne

ikke alene bruges til Fornøielse og Tidsfordriv, naar Iagt skal anstilles, men de kunne ogsaa siden med stor Velbenag spises, naar de ere vel tiilavede; men bemeldte Børn

9/9 33. I en. Ktda, N° 1833 findes et Stykke inusenat om Embedsstil, hvilken de Gjestlige efter Indsenderens Mening ikke beflitter dem paa som de burde: "Ikke mere burde vi see Breve vexlede mellem Gjestlige, hvori ikke findes saameget som Guus Freds kjærlige Hilsen ---- Den ivrige Bestræbelse Gjestlige i vore Dage vise for at isoleres og kjendeliggøres er ikke at bifalde, og har intet almeennyttigt Øiemed. Den leder kun til Pedanterie, Indbilaskhed og Foragt mod andre Statens Borgere. Bedre var det at udjevne de gl. opstillede Skillerum mellem Stænderne, og saa at sige sammensmelte dem alle i en alm. Borgerklasse, hvis Udmærkelse var Menneskeværd, og ikke odiøst Lapperi. Alle saadanne Egenheder, Særkjender, Mærker hvormed den ældre Gjestlighed prangede forvoldt den til en Tid en overtroisk Vaneration, en planket Forgudelse, men siden efter Foragt, Misundelse og Efterstræbelse. At opnaa disse jordede Spøgelser igjen for at gjennemleve den Tid hvori de vare herskende nok een Gang er hensigtsløst, er umuligt, og vilde tillige forvolde den Kamps Fornyelse hvori de ginge under. Den Udmærkelse, som i vore Dage kan vorde tolereret, og som fortjener at higes efter, er nyttig Daad og personlig Fortrin. Vil Gjestligheden endelig udmærkes, og være afstikkende i Sæder, Klæder og Stiil vil den endelig være pigant, have Rang m.m. og kan ikke finde sig satisficeret ved det, Borgerne i Almindelighed tilkommer, saa lad den for alting ikke glemme at Pharisairne higede og tragtede ligeledes efter det Samme, og dreves af lignende Aand. Den ældre Gjestlighed opnaaede under svage Regjeringer, og i mørke Tider endeel Egenheder og Forrettigheder, men den kunde ikke bevare dem da Lyset opgik over Folket, den maatte lade dem fare. Nu midt om Dagen at ville tilvende sig dem igjen vil neppe lykkes, at forsøge det er uklogt.

Hr. Past. H.C. Christensen, hvori han troer at finde Fornærmelser mod Skolelærerstanden. Især have Hr. Pastorens Ord: at selv de Bedre blandt Lærerne ofte trænge til Præstens Vink og Veiledning og, at der vist kun er faa Skoler, der ikke trænge til, at Præsten besøger dem i det mindste hver 14 Dag, stødt Indsæneren, da han deri vil finde den Paastand, at Lærerne mangler baade Evne og Villie til at røgte deres Kald. Det synes dog som Indsæneren har taget Hr. Past. Ord i en haardere Mening end en upartisk Fortolkning tillader.

I Fabers Bog om Almueskolevæsenet Side 15 findes: "Hvad nu Almueskolevæsenets Hoved Øiemed angaaer, da kan det ikke være noget andet end det, som den fortrinlige Anordn. af 29 Julii 1814 har fremsat, det nemlig: at Statens tilvoxende Ungdom betimmelig læres at kjende hvad Enhver skylder Gud, sig selv og Andre, og hvorledes man ved rettelig at bruge sine Evner, kan blive gavnlig for Borgersamfundet. Dette Hovedøiemed anseer jeg at være saa rigtigt opfattet, at det ei alene endnu er gjeldende, men "stedse vil vedblive at være det". -

Mig forekommer dette Hovedøiemeed ikke at været saa aldeles ret opfat som den Høiarv. Forf. mener. Skolevæsenets Hovedøiemeed burde være Menneskets Dygtiggjørelse til al god Gjerning; dets Evners Udvikling og Tænkemaades Forædling. I Menneskets Anlæg, som ere det givet af Gud, udtaler sig en Bestemmelse, som nøiagtig maatte opfattes fastholdes og opnaaes. Skolevæsenet er et Hovedmiddel dertil. Ved at indtræde i Staten, eller ved at udtræde af Naturstanden, har Mennesket ikke givet Alkaid paa sin Menneskeret, paa at naae sin Bestemmelse herpaa Jorden, at vorde udviklet og forædlet, men venter i Staten snarere og fuldkomnere at komme til sit foresatte Maa. Staten maa derfor ikke lempe Mennesket efter sig, eller efter sin Regjeringsform, men den skal lempe sig efter Menneskets Tarv og Fornødenhed; thi den er til for dets Skyld, og det er ikke til for dens. Vil Staten lempe Mennesket efter sig, vil give det en, den sande Bestemmelse afvigende Retning,⁺⁾ da sætter den sig imod Guds Anordning, og forhudler det, men den afstedkommer ogsaa ved saadant Forhold Misnøie, Spændinger og betænkelige Rivninger.

⁺⁾ det gaaer frem i borgerlig Duelighed men tilbage i den menneskelige (tilføjelse i marginen)

Ved en i Thisted Amt fæltet Under-Politirets Dom er en Gaardmand for at have tilbagenødt Pintseofferet for sin Præst for 1832, fordi hans Datter havde for Udeblivelse af Skolen maattet erlægge en Mulkt af 9 ⁰, og derefter paa en ham til Julen 1832 tilstillet Offerseddel, paa hvilken han var erindret om det resterende Pintseoffer, skrevet de Ord, "qvit Skolemulct betalt" dømt til at betale 10 Rld. Sølv til Politikassen og udrede Sagens Omkostninger skadesløs. Hemp. Av. 164. 1833. - Af ovenstaaende seer man hvorledes Personer og Tidsomstændigheder komme i Betragtning. I Begyndelsen af vort Skolevæsen skete ofte, at Beboerne formedelst de Byrder og Mulcter der paalagtes dem som Følge af Skolevæsenet gjorde Paalæg og Vedtægter om, ikke at kjøre for Skolelærerne, hverken at hente Jordemoder eller Døctø, hverken at kjøre til Kjøbstæder eller til Mølle for nam, og han levede som i et fjendtligt Land, men alligevel var Ingen som antog sig ham, de Vedkommende løbe udenom, gned Hænderne og løe i Skjægget.

Undertegnede Enke efter afg. Veiløbsinspektør Christian Kreiborg har i flere Aar paa Grund af sin trængende Forfatning tilligemed sine 2 uforsørgede Børn, en Dreng * Aar og en Pige * Aar, faaet Understøttelse af det Kongelige Rentekammer. Bemeldte min Mand tjente i anførte Stilling ved Veicorpset i 15 Aar, var i al den Tid sædelig, paapassende og flittig; hvilket Vedk. Dhr.Officerer ikke ville kunne vægte ham. -

Følgende mærkv. Sætninger forekommer i et Brev til Hr. Stp. Dr. Faber af en anonym Forf. ifølge en Recapitulation, der læses i Kirke Tidende 41-42, 17 Octob. 1833. -

"Det er ikke aalm. erkjendt at den hell. Skrift indenholder Gudsord, "og at Skriften for en stor Deel af den protestant. Kirkes Tilhængere ikke har autoritatem primariam, men secundariam"

"Kirkens Fred betrygges langtfrå ikke ved Sætningen: at det er "den protest. Kirkes Princip at erkjende den hell. Skrift som højeste Thoesnorm; men helle den nærværende Tingenes Orden maa overspringes og omdannes, naar dette Princip virkelig skal have Noget "at betyde, og ikke være et tomt og ufrugtbart Symbolum. (Kalcar skal være Forfatteren til disse ualmind. Yttringer.)

* Pladsen står tom i manuskriptet.

Saasom de pligtmæssige Skriverier, der baade i Skolen og Kirken paanvile Skolelæreren særlig forøges, og allerede ere blevne saa mange, at de omtrent kunne medtage et Menneskes hele Tid, om det end ikke havde Andet eller Mere at gjøre end netop det Samme, saa tillader jeg mig herved at bede D.V. om, at De eller et andet af Skolekommissionens Medlemmer her efter selv ville overtage Dem de Skolevæsenets Skriverier der tilkom dem da jeg ikke seer mig i Stand til længere saaledes som hidtil at bestride det..

I Landemodsacten for 1833, Side 48, findes følgenue: "Her erklærer Fr. sig mod Masserne, som ikke vil have Prædiken anseet for "noget egentligt Stykke af den chr. Gudstjeneste. Hvad maatte han "ikke sige mod en rigere Yttring af Harms, Pastoraltheologie 1,38: "Prædiken har ingen gudd. Indstiftelse, ingen hellig Alderdom, den "har ikke sin Lige i det forige Jødedom, og Hedenskab, den er ikke "alminuelig, afhjælper ingen væsentlig Fornødenhed, er ikke skikket "til at tilfredsstille Nogen, og er ikke uden Skyld i Christendom-"mens Forfald". -

Samme Skrift Side 49.: "Man veed af den uorglemmelige Niemeyers Skrifter, og denne Fortale viser det paany, at han ikke satte Christendommens Væsen i saadanne Lærdomme, som ikke paa noget af Culturrens Trin stemme med Fornuften og kun paa underfuld Maade ved Inspiration skal være aabenbarede, og derfor kun fordre blind Troe og Lydighed, følgelig kun føre til Aandstrældom. Han gjelde kun "de Lærdomme for væsentlige, hvilke Skaberens Fadernaand har som "Spire ved den moralske Følelse indplantet i etnvert Mskes Gemyt, "saa at Christendommens gudd. Værdighed bestaaer deri, at Jesus "Christus efter Guds evige Raadslutning, var bestemt til at rense "disse Spire fra alt det Ukrud, Hedenskab og Jødedom havde saaet "derimellem, udvikle dem paa fuldkomneste Maade, og ved den inder-"ligste Overbeviisning om deres gudd. Sandhed, bringe dem til hø-"ieste Modenhed, den mest velgjørende Frugtbarhed, og gjøre dem "virksommer ikke blot til Menneskenes aandelige men ogsaa til deres "fysiske Velgaaende.

"Den chr. Theologie har Fornuftens nøieste Opgaver og dens van-"skeligste Problemer tilfælles med Philosophien, hvorefter da nødvendig-"følger, at Kirkens Lærebegreb stedse er afhængigt af Philosophiens "Tilstand, og følgelig foranderligt".

Den ægte klassiske Dannelse gjør Mysticismen kraftig Modstand, da Læren om Arvesynden, i Augustins Mening, og om Satisf. vicaria, saaledes som Caloy fremstiller den, ikke af den classisk Dannede

kan findes i Skriften, eller engang af nogle misforstaaede Steder demonstreres. -

Guds Ord, el. Gudsordet, er Midlet, hvorved Guds Villie gaaer over og bliver forstaaelig og aabenbaret for Menneskene." Bemeldte Middel er altid skabt, thi ellers bliver det en oprindelig Deel af Guds Væsen, og det kan som skabt ikke selv være skabende. Det er stedse Betegnelsen og ikke det Betegnede, det er Indklædningen og ikke det Indklædte. Betegnelsen og Indklædningen kan gjerne være til, have Reellitet, uden at det absolut er nødvendigt at det Indklædte og det Betegnede skal være deri. Ligesom Manden gjerne kan være til fordi han ikke har sin Alæxning paa, og et Sprog, Ordlydene og Lovene, for deres Brug, godt kan være til, uden at nogen enten taler det eller betjener sig deraf. Skal der derfor være et Gudsord til, da er det ikke noget Absolut og Virkeligt, men kun en betinget Begnellesmaade. Ethvert Menneske, hvor Gud eller hvilket or det samme, hans Aand boer, eller hvori er noget Guddommeligt, han fremføre, hvad Sprog han end taler, naar det skeer under denne Aands Virksomhed: Gudsord. Et egentligt Gudsord gives der aitsaa ikke. Men ikke destominare er ethvert Guddommens Værk, der udtaler Guds Villie, de evige Sandheder, et Gudsord. Dog maa det kunde godtgjøres, ifald saadanne Værker skulle kaldes Gudsord, at det var Guds Villie at ville betjene sig af dem for derved at udtale sin Villie eller Lov, og da ingen kan det, fordi ingen veed hvad der er i Gud

Notationer ved Begravelse.

Ritualet Pag. 334. "Siden synger Degnen paa Landet, og nogle "D i Kjøbstaden enten over Graven, om Prædiken er skeet paa "Kirkegd. eller og mit paa Kirkegulvet om den er skeet i Kirken, "de tvende Vers": o.s.v. - Heraf seer man, at der ved de saakaldte Taler over Graven bør være Sang tillige. -

Ritualet Pag. 331: "Strax efter at han har deelt sin Prædiken læses den Afødes Liv og Levnet for Meningheden" m.m. hvoraf erfares at der bør skrives Testament. -

Marie Pouls af Paaenbjerg anmeldt en Søn født i Løverdags den 21 Septemb 1833.

- (I) Naar man blot seer nenpaa de Kundskaber og Færdigheder, som gives Eleverne, da er deres Dannelse materiel, men seer man derimod alene paa Sjelevnernes Udvikling, da er Dannelsen formel.

De 12 Apostles Navne

1853:

1) Simon, som kaldtes Petrus	1 Tdr > Skp som mangle i Korn
2) Hans Broder Andreas	natura f. A.
3) Zebedæi Søn, Jacobus	31 Td. 6.e. 32 Td. 3 Skp. 5 - 1
4) hans Broder Jonannes	5
5) Phillipus, 6) Bartholomæus	For Kirkesang 10 For.
7) Thomas, 8) Mathæus den Tolder	- Leie af Gymnastikplads - For
9) Alphæi Søn, Jacobus	(Skolekommissioner d. 4 ^{de} Marts
og directionens Skr. af
10) Lebæus med Tilnavn Thaddæus	(-Børneantallet) For 94 Skolebørn a 3
11) Simon Cananites, og	
12) Judas Iscariot, (Matthæus 10, Cap-)	

For 1844 bliver min Kornløn, eil Værdien af de 27½ Tdr Byg

95 Rld 2 5½. (Capit. 3 Rld 2 15)

Kirkesang 10 -

Gymnastikpladsen 4 -

- (II) I skygd af Nordens Klipper
(En aldrig Frisets Tripp)
Bland Dælsens hvita sipper
Jag søger heessan opp;
I tusin År ocn mera
Jag stått og ännu står
Och skall än staa i flere
Ja mange hundra aar
- Alt hvad et Hjerter ei vove
Ängstlig beklemt ved det klinket
Det vil fra Blomsternes Bæger
Det tør sig stille umærket
Tale, hvor Längselen lyttende

55 Stokke a 5 Alen 275

139

46

Pag 76 No 4, Strid og Fred eller nogle Scener i Norge

Modersmaalet ved Gresund
Og trinct i de grønne Lunde
Deiligst klinger i ailen Stund,
Men deiligst i Pigemunde

Grundtvig.

Ak kjædelig Lyst!
Som Mungen med dødelig Løbe nar kyst,
Dit fængence Tønder, Din flyvende Gnist.
Har Mungen i evige Luer ænviist;
Din Skæl synes Honning, men Drikken er led -
Forfængelighed

(Fines i A. Letas Taler

- (III) (Frederich, Vilhelm Georg Acopln Født 26 Novemb 1820)
(Alexandra Nicolajevna født 24 Junii 1825, formæst 1844)
(den 28 Januar i Petersburg. - Besøgte Storfyrstinde døde i
Barselseng den 10 a. Aug. f.A.

(I) Vigtigt er Alt, hvad der har udbredte og store følger, uagtet gennemgribende Indflydelse paa de menneskelige Anliggender, og afgive afgjørende Resultater i Folkenes Kaar og Skjæbne. Begrebet er ellers relativ og beroer paa Forhold og Omstændigheder. Den Ildgnist der eksisterer paa saadan Maade, at den formaaer at antænde en Hovedstad er vigtig; men den der er fjerne fra enhver ildfængende Ting er det derimod ikke. Under denne Forudsætning, som jeg formener at være rigtig, vil det nu ikke være vanskeligt at vise, at vort ^{Folke} Almueskolevæsen er vigtigt. Jeg siger Folkeskolevæsen (ved Folket forstaaer jeg saavel de producerende som forarbejdende Klasser) ikke saaledes at forstaae som om vort lærde Skolevæsen ikke var vigtigt, nei ingenlunde; men for at tilkjendegive at jeg intet vil have med dette at gjøre, og at det eiheller er min Anpriisning. Dog vil jeg ikke fortie, at den Mængde af Kundskaber og Begreber, som mange Lærde besidde og som de daglig umage sig med at nedlægge i flere for Folket utilgængelige Skrifter, ere efter mine Indsigter mindre vigtige end de selv og Mange med dem troe.

(II) (16/12 33)

I Ch. K. T. No 50-51 har Hr. +++++ svaret Dr Faber, og paastaaer, at denne har misforstaaet ham, ja endog skrevet i Vrede. Biblen kan efter hans Mening ikke være Troesnorm, kun Berigtigelsesmiddel. Han har i Anm. Side 202: Saare rigtigt bemærker Schleiermacher (i sin Der christl Glaube nach Grundsatz der evang. Kirche) II Pag. 356 "Man maa stedse bruge den fornødne Forsigtighed, at det ikke skal lade "som om en Lære af den Grund hører til Christendommen fordi den indeholdes i Skriften, da den dog kun derfor indeholdes i Skriften, fordi "den hører til Christendommen".

Det Anstødelige i Biblen falder rigtignok bort paa denne Maade, det staaer for det det er; men det indre Lys i Msket - Troen - turde dog blive ustadigt at bygge paa?? -

Enhver, der følger det Indre i sig, sin Overbeviisning, han er paa rette Vei. Mennesket bliver ved denne Anskuelse sat høit, og dets Natur given en høie Værdighed. Christendommens Grundtypus har altsaa ligget i Msket fra Skabelsen af. Enten man nu kalder dette Indre, Sandhedens Erkjendelsesevne, Naturens Lys, Troesliv, Fornuft, etc, eller Troesevnen, det gjør intet til Sagen. Herved er Veien aabnet til Nærmelse for Partierne. Vi Skolelærere ere stillede paa rette Sted til Sandhedens Udbredelse, Oplysningens Befordring og Fremme; vi ville ikke ophøre at virke, og Hameren skal da engang sønderslaa Klippen!

Efter den Hæmp. Avis No 144, 1834, har der hos en Peter Larsen i Skreppenborg været afholdt een af de saakaldte hellige Forsamlinger, ihvilken Hr. Magister Lundberg var tilstede og holdt en Prædiken. Men først afsangs en lang Psalme af den gl. Psalmebog, og en simpel Mand læste en Prædiken af en gl. Bog. Lidt efter Begyndelsen trak denne ud til bare Skjorte Ermer, gav ogsaa en Saule Forklaring over det Læste, hvoriblandt forekom: "hvad Mennesket gjør er ildelugtende og stinkende, og en ubehagelig Spise for Gud" -. Denne Forklaring er meget characteristisk. Magisteren prædikede om de første Mskers Skabelse, deres Forestilling om Frelsens Komme, Evas Mening at have født ham, Qvindekjønnets Længsel efter at føde ham, bade derfor om et langt Liv, Frugtbarheden var vel den Gang ikke til en vis Alder? Kristi Forsoning for de Rettroende - de Hellige - Hvorledes vi i Nadv. virkelig nyde Kristi Legem og Blod, etc. etc., Han sluttede med at opmuntre til at indrage vore vildfarende Medmsk. i vore hellige Forsamling ja bede og tigge og overtrygle dem derfor, at de maatte smage Sødmen af den Viin der skjænkes i de Helliges Bæger. Til Slutn. bad han for Kongehuset og Forsamlingen. - Hvor bemeldte Skreppenborg er omtales ikke; men efter hvad Præsten sagde igaar, maa det være i Ringe Sogn Der var 400 i Forsamling.

(171) (see følgende Side)

Medens vi vare paa Jord, rustede ud med Fornuft;
 Øves og prøves vi skulde derved for at frem som af Striden
 Kjæmperen, kraftig i Aand, skikket til høiere Daad.
 Øves og prøves vi skulde derved, for at renses og indgaae
 Did, hvor Fuldkommenheds Vei Vandreren sikkert gaae.
 Ogsaa jeg har Kampen forsøgt; men har jeg bestaaet
 Hver dens Fare med Mod, hver dens Afvexing med Kraft?
 Ak, jeg Manglerne vel erkjender og angrer, men her ei
 Længer oprettes af mig, hvad jeg kan have forsømt.
 Kun til Dig mit Haab, Alfader jeg sætter; i andre
 Verdener du til mit Maal vide at føre mig vil.
 Maalet er Liighed med Gud, Sjælsreenhed; de Rene af Hjertet,
 Sagde Christus hans Søn faae ham at see som han er.
 O forlader I elskede Børn, ei dette mit Sigte!
 Det for Øiet, vi skal sikkerlig samles igjen.

Texten til Mindetalen over ham, tog Stiftsp. Faber af Philip.1,23:
Thi jeg staaer beknyttet mellem tvende Ting, i det jeg haver Lyst til
at vandre herfra og være med Christus; thi det var saare meget bedre".

Grader, I Skolelærere, Eders Talsmand og Ven, Eders erfarne Veileder og tro Beskytter, den kyndige Vurderer af Eders stille Flid, har forladt Eder! - Sorger, I Unge, I Umyndige, Eders kyndige Opdrager, Eders vise Lærer, er ikke meer! - Oplysningens og Skoleundervisningens første, paalideligste, og prøvede Støtte er falden. Den ædle og lærde Biskop, Videnskabernes Elsker, Folkeoplysningens Befordrer, den faste Sandhedsven, Frederich Plum, Kom. D. af Dannebrog, har ophørt at være iblandt os. O, skue med Velbehag fra Dit Elysium ned til denne uforældede Markpløkst, som en uøvet Haand tildrister sig at binde i din svulmende Hæderskrands! - Salig Biskop Plum blev født den 12 Octob. 1760 - altsaa ophæede han en Alder af 73 $\frac{1}{2}$ Aar. Han er barnfødt i Korsør. Dagen førend sin Død skrev han følgende Linier, der vise hans fornuftige Religiositet, og hans usvækkede Aandskraft til det sidste:

Vise og kjærlige Gud, du gav mig en Mand og et Legeme;
 Mellem Begge du mildt Evner og Kræfter har deelt.
 Hiin sig skulde til Dig opløfte, beskue din Skabning,
 Føle sit Himmelske Kald; Stræben til Liighed med Dig;
 Dette, Legemet, kun er Kjødet, som strider mod Aanden,
 drager den bort fra sit Maal, ned i en lavere Kreds.
 Saa'dan Kamp du sætte os for, alkjærlige Fader,

(see foregaaende Side)

- (173) Hans Høiærværdighed, Hr. Biskop Plum, Kommand. af Dannebrog er ikke mere. Han forlod denne Verden den 18de Januar 1834. Imellem Fædrelandets Lærde vil han stedse beholde en høje Rang; han var een af dets første Skolemænd, og han var en human, ædel og oplyst Biskop. Neppe vil hans Plads vorde udfyldt af hans Eftermand. Skolevæsenet vil høilig komme til at savne ham. Mod mig var han faderlig sinnet; han kaldede mig til mit nærværende Kald, og ledte mig ved sine Visitationer til at indsee mine Mangler paa den ædleste Maade. Han roste mig næsten hver Gang! - Meget ønskede jeg at være med ved hans Begravelse idag den 24 Januar, men jeg havde ingen Befordring, desuden var mit Humeur meget nedslaaet og forstemt, derved at P.O. er kommen hjem. Gud kjender min Villie og Taknemmelighed. Den Sal. Forklarede vil antage denne i Gjerningens Sted. Den Evige gjengjælde og betale hans Efterladte, alt hvad Godt, han har beviist mig!

Flere have sat ham Hædersminder i Avisen, Hempel Cohen, og 2 Ubekjendte. Byens og Omegnens Skolelærere bare ham udaf Bispegaarden, de afløstes af Latinskolens Disciple, der bare ham ind i St. Knuds Kirkes Chor, efter endt Tale bare 3 Præster ham derfra udtil Liigvognen, der kørte ham til Ass.

(174) To velhavende Borgere boede i en Gade, og komme ofte sammen for at forslaae Tiden med hinanden. Ved saadan Leilighed talte de lidt om Børnopdragelse, Ungdommens Underviisning, og andre huuslige Anliggender. Begge vare tænkende, oplyste og driftige Mænd, der elskede Fædrelandet, dets Hæder og Anseelse, og opfyldte gjerne deres Pligter mod samme. Den ene af dem havde i flere Aar været Medlem af Byens Skolecommission, og ved sin Velvillighed, Iver og Patriotisme, bidraget meget til den fortrinlig Tilstand, hvori Byens Skolevæsen nu befandt sig. En Aften da han kom hjem fra et Skolecommissionsmøde var den Anden allerede i Stuen, og da opstod følgende Samtale mellem dem, den vi herved leverer ordlydende, forsaavidt dens Indhold kan erindres:

Vennen, Nu Nabo, jeg synes I vare længei Skonsn. i Dag; hvad kunne i vel have at tale om saalænge?

Skoleforst. Ja hvad havde vi at tale om. Først talte vi om Kornpriserne, saa om Byens Nyheder, og tilsidst om Skolevæsenet. Da der saa alligevel var en Mængde Forhandlinger, og flere af dem vare vigtige, saa medtog det Tiden, og vi vare værved ikke blevne færdige.

V. Hillemand! Maa vi profane Folk da ikke faae at høre hvilke de Vigtige vare?

Skfst. Hvorfor ikke det! Det kan og skal ikke dølges. Skolestuen der er for liden til Børnetallet, skal udvides, og en Hjelpelærer ansættes til den gamle Lærers Bistand.

V. Men naar Skostuen skal udvides og end en Lærer antages, hvis opretter man da ikke heller en særskilt nye Skole; Bekostningen vil saa herved komme udpaa eet.

Skfst. Samme sagde Præsten og Patronen ogsaa, men jeg var heri af anden Mening, og det samme var den gl. Lærer.

V. Turde I To være af anden Mening end Præsten og Patronen? Saadant er man ellers ikke vant til at høre.

En Maade at lave godt Blæk paa.

1) Tag 2 Lod engelsk Vitriol, $4\frac{1}{2}$ Lod Galæble, 3 Lod arabisk Gummie, og 3 Pægle - Regn - Sne - eller Aavand. Vandet kaages og øses saa varmt som Krukken kan taale det, paa de med Edikke blandede fiintstødte Species. Nu omrører man det altsammen i nogle Minuter, og man har da et Blæk, som er meget sort og skimler aldrig.

2) Eller man tager 2 Lod Jern-Vitriol, 2 Lod Kobber-Vitriol, og gyder derpaa een Pd. Viinæddikke til lige saameget færsk Vand, og bringer det til at kaage. Naar det kaager og alt er opløst, tager man det fra Ilden og sætter 8 Lod pulveriseret Galæble til. Efterat have omrørt Massen, lader man det staa i 12 Timer, og hælter den

- (176) "Butler, den nærværende Biskop af Durhams Formand, blev en Gang anmodet om en Subskription til et vilgjørende Biemed; han spurgte Huushofmester hvormeget der var i Kassen, og da han fik til Svar: "fem Hundrede Pund", sagde han: "Hvilken Skam for en Biskop, at have en slig Sum liggende!" og befalede at hele Summen strax skulde gives til de Fattige. Arch for Hist og Geogr 43 B. Pag 415..

- De faaer, gode Hr. Sørensen, oprigtig Tak for det Bifald, som De har skjænket nogle af mine i mit Forige fremsatte Yttring, men dog faaer De den især, fordi at De er saa god at berigtige og mod-sige nogle af mine vistnok exentriske og paradoxe Ideer, vor Kirke og Gjestlighed angaaende. Vistnok har jeg en Feil, den jeg ikke godt kan aflægge, hvorvel den har været større før, at jeg lader mig henrive af mine Følelser, bliver varm, og vælger haarde Udtrykke; hvilke mine Bekjender og Venner af de Anledninger der fremkaldte dem maae selv vide at modere afkjøle bestemme og ramme det Rette i. Aldrig har jeg tænkt paa, at det paatænkte Skrift enten skulde eller kunde bevirke nogen Adskillelse af Skole og Kirke, ei engang at det skulde frembringe nogen Hoved Reform i samme, saasom saadant kræve Mænds Levetid, og fordre Evner og Talenter større end dem der endnu staae til Skolelærernes Disposition, hvad jeg kan have sagt derom, erindrer jeg ikke, da jeg aldrig faaer Tid til at tage Kopie af mine Breve;
- (177) men det er kun mit Indres Uagydelse om hvorledes det skulde være, det er det Ideal af Skolevæsenet Skolen og Skolelærerne som jeg har dannet mig her i min Landsbyeenssomhed, og som Forsynet engang, maaskee førend vi troe, vist vil lade realiseres; thi Begivenhederne gennemløbe i vore Dage ofte en lang Bane i en kort Tid. Eiheller er det min egentlig Mening, at Redacteurne paa nogensomhelst uklog Maade skulle blotte dem, eller optræde i skarp Opposition mod Gjestligheden, eller ligesom bryde med den, herved baadede hverken Skolevæsenet eller Lærerne, og et saadant Forhold kunde maaskee endog foraarsage Skriftets Standsning og Undertrykkelse; men ikke destomin-dre anseer jeg det for godt, at Redactionen forud veed hvad den vil, at den tilkjendegiver sig som Ven af Skolelærerne, Oplysning Sandhed og en sindig Rationallisme. Henstiller den sig ikke under denne Banner, og gjør Lyset til sit Skjoldemærke, da tjener den hverken Skolen eller dens Lærere; da er den i Modsigelse med sig selv. Men gjør den det, hvilket jeg forudsætter, da er den i Opposition med hver Gjestlig, der som Saadan kjender og forstaaer sin egen Interesse. Thi ville de Gjestlige bestaae som Gjestlige, og ikke blive Folkelærere, hvortil jeg ingen Auspicier seer, da maae de fastholde det Existerende,

og overgive det Modtagne uforandret til Efterkommerne. Skolelærernes Tendenz derimod er at lade det Existerende synke og give Efterkommerne noget Bedre. Disse heterogene Formaaale lader sig aldrig forene.

(178)

Fjelsted den 2 Januar 1834

Gode Hr Sørensen!

Deres ærede Sidste, 29 Novem^{br} f. A., har jeg læst med Fornøielse og Tilfredshed. Dog ikke alene fordi, De har skjænket nogle af mine i mit Forige hensatte Meninger Deres hædrende Bifald, saasom det let kunde være en Følge af, at jeg strax var heldig nok til at indtage Dem for mig, men især fordi De ogsaa har paataget Dem at berigtige og modsige nogle af mine vistnok usædvanlige, paradoxe og dristige Tanker, om Kirken og Gjestligheden, etc. Men ikke destomindre forsikkrer jeg Dem at mine herom yttrede Ansyn ikke ere opfangede i Forbigaaende eller i Øieblikket, endnu mindre ere de udsprungne af Animositet mod Gjestligheden, hvorvel mine oplevede Fata kunne undskylde sidste Tilfælde; men de have dannet og befæstet sig ved en 30 Aars Erfaring og Tjeneste i Kirken selv, og de ere faste Dele af en velgrundet Overbeviisning hos mig. Og hvorledes kunde det vel være anderledes? Kirken har nu oplevet her i Fædrenelandet en 8 Aarhundrede, men har ikke destomindre sin oprindelige Grundform, uden anden Bestemelse, end at levere de existerende Religionsbegreber, og at overgive det Modtagne uforandret til Efterkommerne. Oplysning og Cultur har

(179) den aldrig yndet, aldrig laant Haand til; meget mere ofte ved Leilighed doleret over, og anseet som Aarsag til at dens Agtelse aftog, og anmassede Formynderskab formindskedes. Ligesaa lidt har den kunnet fordrages med Philosophien, Fornuft og Selvtænkning, eller taale at disse ville gjøre Tillempninger inde paa hvad den kalder sit Gebeet, endnu mindre at ville modtage Belærelse af dem, saasom den altid har givet sig Mine af ikke alene at vide det ene Fornødne, men endog at kjende Alt bedre end de. Den tillagte sig selv Navnet, Moder, og Paastod at vise moderlig Omhu for Menneskene, dens Børn; men den var stedse en unaturlig og egoistisk Moder, der vedblev paa alle mulige Maader at sinke Børnenes Udvikling, Oplysning og Myndighed, meget mere bestræbte den sig ordentlig at holde dem i Uvidenhed, indskruede deres frie Aand i sine Aartusinde gamle Former, og paastod et stedsevarende Supremat over dem, istedetfor at drage sig mere og mere tilbage efterhaanden som Børnenes Myndigheds Tid nærmede sig, og tilsidst ligesom enhver ret Moder, undergive sig Børnene, og tilstaae at nu vidste de Alt bedre, end hun selv. Maaske kan Lignelsen fortsættes, eller Moderens Tilværelse aldeles forsvinde herpaa Jorden og dens Virksomhed gives Sted i den anden Verden. I det mindste kan intet være vovet derved, men endog meget vundet, især

om Skolen udviede sin Virksomhed; og med større Iver og Kraft
hævede Aanden mod sit sande Maal, Udvikling og Forædling - Det skee!

(130) Følgende vakkre Stykke læses i den Højsk. Avis No 205, 1833:

"Hs. Majestæt Kongen har under 14 dennes (Decemb) reskriberet dette
"Collegium (Cancelliet) saaledes:

Den Kjærlighed, Vore troe Undersaatter stedse have baaret for os
"og som har bidraget saa betydeligt til at lette os Byrden af vort
"i Sandhed vigtige Kald, have de ved hver givne Leilighed paa den
"mest uskrømtede Maade lagt for Dagen; vi troe derfor ikke at tage
"Feil i at formode, at man ogsaa vil tage Anledning af den nye Lei-
"lighed, som i næstkommende Aar tilbyder sig til paa festlig Maade at
"erindre Vor Indtrædelse i Statsraadet Anno 1784.

"Men da Besiddelsen af Vort Folks Kjærlighed til os og dets Lyksalig-
"hed er vort eneste Ønske, ligesom vore uafbrudte Bestræbelser gaae
"ud paa at bidrage til dets Lykke, Held og Ære, saa ville vi allerna-
"digst have Vort Cancellie paalagt, paa en hermed overensstemmende
"Maade, gennem Overøvrighedene i Danmark at bringe til almindelig
"Kundskab, at vi aldeles ikke ønske, at festlige Foranstaltninger
"træffes i ovenanførte Anledning".

Formodentlig bliver der da intet af Constitutionens Indførelse?

Er det udvortes Aarsager, som forhindre den ædle Frederich at
holde sit [✓] givne Ord om en Constitution, saa er han at undskylde,
og hans Kjærlighed i Folkets Hjerter lider ingen Skaar; men er det
den alm. Lyst til Magt, Tidspolitikken, Ufølsomhed for Menneskeret-
tigheder der tilbageholder den, da var det anderledes.

(131) De to Smaaskrifter 1) Hvor skal jeg sætte min Søn i Skole af Gad,
2) om Umodenheden til Akademiet, etc. af Kalcar; begge laant af
Præsten, har jeg læst 16/12 33, med Interesse, dog uden at harmo-
nere med Forfatterne, saasom enhver fægter for den Stand hvortil
han selv hører. G. ivrer mod Embedsmyndigheden, og vil at Oplysnin-
gen skal opstilles som en Dærning mod den; han anseer det latine
Sprog som et Dannelsesmiddel, og intet videre. Samme indrømmer K, dog
vilde han gjerne have lidt Mere deri end denne alene.

I Højsk. Aviss No 207, 1833 findes følgende: Alterdegn og Skole-
"lærer Schytte i Aarhus beder sig godhedsfuld erindret af de mange
"Familier, hvilke undlade at yde ham det ham lovligt tilkommende
"Høitidsoffer som Alterdegn ved Domkirken, da han aldeles ingen Løn
"faaer af Skolekassen, men maa afgive af sit Kirkeembedes uvisse
"Indkomster, 100 Rbr Sølvs aarlig til Skolevæsenets Lønningsfond
"medens hans Formand intet kjendte til disse Afgifter, men nød endog

x) udelagt

"150 Rbd Sølv af Skolekassen. - Hvor længe mon end Embedsklasse, hvis
"Kald dog tør regnes til de vigtigste i Borgersamfundet, endnu saa
"ofte skal være en Undtagelse fra den christelige Regel: en Arbejder
"er sin Løn værd?"

Konstantinobels Forstæder ere: Tophene, Pera, og Galata. -
Det gl. Bygangs Bygninger ere af Granit, og Stenene ere tæt forbundne
med et Cement, hvis Hæmmelighed de Nyere stedse have tabt".

Jacobs Adresse Sommeren 38: Fredrichsberggaden N° 8, 3 Sal.

Modtog af H. Jørgensen den 24 Aug. 1838 til Afdrag paa min Løn 30 Rld
den 21 Octob 1838 modtog jeg ligeledes ----- 20 -
Senere ----- 10 -

Sognef. N.Hansen 15/1 86
Kone K. - 7/5 -6

Hans J. Tryman 27/4 1
Kone ----- 26/10-8

Peder Møller 17/4 6-
Kone 15/11 8-

Peder Svarrer formod. Junii 1803
Karen Svr 11/9 13. -

Lars Bech 24/1 96
Kone - 10/11 2

----- 4/12 39 - 40 Rld -
Modtog af H. J. 7/7 39 - 30 Rld -

Et Par Dage eft. Odense..Market leverede jeg H.J. en 5 Rigbd-
seddel for den Regning han betalte for mig til Hempel, hvorved
jeg endnu blev ham 4 a 5⁹/₁ skyldig, dog saaledes, at de 3 ⁸/₁,
som Bondevennen i Regning var anført for, afgaaer heri. -

(2) I den Højs. Avis A. 1838, N° 130 findes følgende mærkelig bekendtgørelse, der er et Træk til vort Decenniums Characteristik:
"Cand. juris Gjørdvad offentliggjør i Khv P. at han den 17 (Juli) har modtaget følgende Skrivelse

"Flere af Deres Medborgere, som fandt, at det maatte ansees ubilligt, at De skal bære de Udgifter, der ere forbundne med Appel til Høiesteret af en Politiretskjendelse i hvis Følge der hos dem er foretaget Huus-Inqvitzition, have, efter en i December Maaned f. A. af os Undertegnede i Forening med Profess. Schouw udstedt Indbydelse sammenskudt det til Bestridelse af disse Udgifter nødvendige Beløb, og saaledes viist, at de erkjendte, at det maatte interessere alle Borgere, ja hele Folket, at Spørgsmaalet om den omhandlede Inquisitioners Lovlighed bliver afgjort ved Landets øverste Domstol."

"Undertegnede gjøre sig derfor en Ære af nerved at oversendte dem 14 Rld & 15 hvortil de omtalte Udgifter efter hvad de have erfaret, beløbe sig, og bede Dem modtage dette Beløb, som et Bevis paa deres Medborgeres Deeltagelse og Interesse for Sagen.

C.N.David H.C.Kyhl

"Hr. Gjørdvad har derpaa svaret Dhrr David, Kyhl og Schouw, at det har været ham saameget behageligere fra saa mange af hans Medborgere at modtage et Beviis paa deres samstemmende Interesse for Sagen, som han haaber, at dette vil levere et ikke ringe Bidrag til at godtgjøre, hvor trængende nødvendig en Forandring i vor Lovgivninger er til Sikkerelse af den pers. Frihed".

Det er mærkeligt, at Embedets-Mændene i vore Dage ville umage sig for at henhøre til Folket, og ordenlig gjøre Vold paa Sprogbrugen, for at opnaae at blive regnet til det. A.G. Ussing har yttret, at den høiere Middelstand er Folkets Kjerne, Provst Tryde, at Embedsklassen ogsaa hører hertil; hvilket begge To bestræber sig for at sætte i Lys, hvorvel de skrive mod hinanden. Men Embedsmændene ere ingen væsenlig Deel af Folket, ligesaa lidt som Hyrden er en Deel af Hjorden, eller hører til den; de ere egentlig kun til for de Ondes og Uordenliges Skyld, ligesom Loven, og dersom det var muligt, at den moralske Lov engang fik den Kraft, at den politiske blev overflødig, saa behøvedes Embedsmændene ei heller, og Folket kunde ligefuldt bestaae. Sætter man det Tilfælde, at alle et Lands eller Folks Embedsm. udvandrede, og forlod Folket, hvilket jo var tænkeligt, saa bestod alliligevel Folket ligefuld, og kunde af dets Midte igjen vælge sig Andre, om det fandt Sligt fornødent, eller forsøge hvorlænge det formaaede at holde sig i denne Anarchiske Forfatning. -

At Middelstanden kan kaldes Folkets Kjerne det kan man forstaae, eller dets rette Midte, saasom den ikke hører til de omgivende Yderligheder, men dog maae bemærkes, at den er for stor en Andeel af det egentlige Folk til at den kan kaldes saaledes, efterdi at en Kjerne i Almindelighed kun er en saare liden Ubedydelighed, og et Element hvoraf det Hele, om det blev forstyret, igjen med Tiden kunde fremkomme. Men begge disse Egenskaber synes Middelstanden at fattes; den er en altfor stor Part af hele Legemet eller Væxten til at kunne kaldes en Kjerne, og i Tilfælde den blev skilt fra de andre Dele, kunde deraf ikke igjen udvikles et Folk eller en Stat. Den Lignelse fattes derfor i mine Tanker altfor meget til, at den kan tiltrædes af Upartiske, eller at den kan ernolde nogen varig Erkjendelse; den hører blot Døgnet til og vil forgaae tilligemed dette. At de større Godseiere Fabriksiere, og størstedelen af Handelstanden skulle henhøre til den høiere Borgerklasse er noget saare vilkaarligt, har ingen reel Grund, er ligeledes et Døgnets Barn; thi den er grundet paa Formue, og hvorvel den Begrundelse er varigere end den, som ene hviler paa Magten, eller er paabuden, saa er den arbitrær, og engang vil komme til at vige for Aandsdannelse, og Dyd. Hr. Provst Tryde misbilliger at den høiere Borgerklasse vil skille sig fra Embedsklassen, og ligesom træde i en Art Opposition i

Henseende til denne; heri seer han rigtignok baade paa den Ene og den Andens af disse Klasser Tarv, men ikke paa det menige Folks, hvis Interesse det stedse bliver, at der er en Modvægt som balancerer Embedsaristokratiet, og nøder dette til at være moderat. Embedsmændene have intet at frygte af Borgerne, eftersom de have Midler nok ihænde til at vinde disses Velvillie og Agtelse, naar de kun ere upartiske, retfærdige og humane. At de skulle forbinde sig med de høiere Borgerklasser, for med disse at erholde et Støttepunkt, og i Forening desmere imponerende de Lavere, er af samme Beskaffenhed som da Adel og Gejstlighed for- dum allierede sig mod disse, for at kunne bistaa hverandre i Undertrykkelses Formationerne. Naar Embedsmændene skulle henhøre til de høiere Borgerklasser, hvad mon da skulde betrygge de Lavere, naar deres Rettigheder kom i Strid med Hines, og de behøvede Embedsmændene for at dømme dem imellem? Kun da først er der Sandsynlighed for at de ville være upartiske, naar de ikke høre til nogen Klasse, men ere uden for. En Borgerklasse ere de, som have samme Haandtering, Rettigheder, Pligter og Bestemmelse i Staten, om man vil ogsaa nogen Lighed i Dannelse, hvorvel dette er aldeles uvæsentligt, saasom denne bør være fri, og tilhøre Ingen.

Det var stedse et Onde ved nye Anlæg og Indretninger at man maae begynde og gennemføre dem med uøvede og ukyndige Folk. Kommer nu hertil, hvilket er Almindeligt, at Begynderne ikke ville erkjende at de ere ukyndige, men mene at de bekom Forstand tilligemed Embedet, da er det endnu saameget destoværre, og intet Under om slige Indretninger forkeert og urigtig angribes, gaae i Staae og opgives. Er nu en saadan Indretning tillige saa uheldig at falde i Hænder paa Bestyrere, som ingen Interesse have i dens Fremmen, eller vel endog frygter en Banemand i den, da er det rimmeligt at hele Forhavendet forstyrres, og sættes paa Grund saasnart det kan skee paa en god Maade.

Hvorvidt nu vort forbedrede Skolevæsen enten er, eller har været, under en af disse Cathegorier, det vover Indsenderen ikke at afgjøre. Men, at det kunde synes at ligge i Sagens Natur, at det maatte være saaledes, vil han ei heller nægte. Thi Skolevæsenet Resulater kan de nok bedømme, saasom dertil ikke just hører Erfaringens Belærelse, men det Indre i det, Methoderne og Lærernes Forhold, dertil hører at man maa selv have lagt Haand paa Underviisningen, hvortil Bestyrerne ingen Leilighed have faaet, ligesom det ei heller synes at de kunne vinde.

7 ark

Læreren, der begynder sin Underviisning forfra igjen, og Forfatteren der paanye udgiver sin Bog bestræber sig for at forbedre samme, og bringe den Fuldkommenheden nærmere. Men det er ikke alene Lærere og Bogskrivere der saaledes hige efter det Bedre, og ville fuldkommengjøre deres Foretagender, ogsaa det uadannede og raae Menneske anspores af dette fremhærskende Instinct. I Tidens Løb opdager det en Mængde Feil ved det Existerende, og tillige opsamler en Mængde bedre Ideer og Bemærkelser; hine stræber det at undgaae og at vogte sig for, disse benytter det ved paanye at udføre Foretagendet igjen. Saaledes fremstaae enhver nye Bygning paa samme Grund med Fortrin, Bequemmeligheder og Forskjønelser, som den vedtagne Gamle savnede, og det var lærerigt og interessant, om man blot paa eet eneste Sted havde nøiagtig Aftegninger af alle de Bygninger, der efterhaanden fra først af havde været opførte paa samme Grund; herved blev man i Stand til at beskueliggjøre den gradevise Fremgang fra den første raae Hytte inutil, det nuværende elegante Palads. I alle menneskelige Foretagender, saavel de mindre som større, mærker man saaledes en Opstræben mod det Bedre, og den er eiendommelig for vor Art. Ved denne alurig hvilende opad stræbende Kraft, som vel kan nedtynges og standses, men ikke tilintegjøres, rykker Menneskeslægten det Fulkomne nærmere; og den Kraft har endog den Egenskab at den i alle Overgangene faaer en Tilvægt, som forøger dens Hastighed, saa den i sin Virkning og Fremgang ligner den sit Center søgende Tyngde, der tilsidst naaer en uimodstaaelig Magt. Denne her fremsatte Sandhed, hvis Tilværelse Ingen kan nægte, er trøstende for enhver Ven af Menneskeneden, enhver som vil at Alle skulle komme til Sandheds Kundskab, og den maae bringe Obscuranten, Jesuiten, og Lignende til at forsage. -

I en Sang forfattet af en Bonde i Anledn af den 15 Martz 1835 og indført i Hemp. Avis N° 48, s.A. findes følgende Vers:

Vi Bønder, vi forstaae ei altid selv vort Bedste
Til vores Konge vi fremdeles Tillid fæste
Heel underdanigst vi Dig altsaa derom bede:
Vælg Konge! Selv de Mænd, som vores Tarv skal lede

Agtværdig Bonde skal man ei paa Kluber finde
Og Silke oør ei heller for ham spinde
Til Staten seer man ei en saadan Mand at kjøre,
For Skraal og Gjøglespil at høre, see og føre.

Mon det være den ærede Forf. Mening, at Regjeringen skal see til at Bonden er saaledes beskattet, at han bliver fra saadanne Ting, eller er det Bondens egen Pligterkjendelse der skal bevirke det?

I Tidens vide Egne,
 Vor Bane allevegne
 Med Roser smykket er,
 Vi i dens stille Strømme,
 Alle, Alle svømme,
 Hvor Skjæbnen os henbær.-

"Canc. Skr. af 8 Febr 1840 hvorefter Fattigbestyrelsen, der yder
 "en Person interemistisk Hjælp, skal strax underrætte Fattigbst.
 "hvor Person har sit Hjem herom. Ellers bortfalder Formodningen
 " / C.C. 30 Maa 1818 / at Personen har været i Trangstilfælde,
 "og Fattigbst., som har ved sin Forsømmelse herved forvoldt Commu-
 "nen Tab staaer denne til Ansvar".

Ei som vore ere Herrens Tanker,
 Tidt han river fra vort ømme Bryst
 Livets Lyst
 Og paa Døren Dødens Engel banker.

Hvad kun her blev Knop udfoldes Hist
 Det er vi:t!
 Uskyld

Den 22 Octob. om Aftenen Kl. 8 brændte et stærk Nordlys i Nord-
 vest heelt op igjennem Zenith og stak med sine spidse Straaler lige
 mod Maanen, som netop var fuld samme Aften.

Forordn. om den hurtigere Retsfor-
 følgning er af 25 Januar 1828.

"Naar mit Øie er lukt,
 "Og naar Grønsværen smukt,
 "Dækker Jorden hvorunder jeg sover;
 "Naar fra Linden en Fugl,
 "Isit bladrige Skjul,
 "Synger eensom sin Gravsang derover:
 "Mon jeg da sove trykt?
 "Kan ei Længsel ei Frygt,
 "Trænge ned til min muldne Kiste?
 "Mon min Sjæl i sin Flugt,
 "Naar mit Øie er lukt
 "Ikke dræber ved hvad den forliiste.
 "Jo tilvisse jeg troer,
 "Der er Noget paa Jord,
 "Som drager den ned fra sin Himmel;
 "Fra sit ukjendte Sted,
 "Fra sin salige Fred,
 "Til Jordens forvirrede Vrimmel."

Tro ikke søde Ord, ogsaa Fuglefangeren fløiter for Fuglene for at
 lokke og fange dem.

Er det Rose Din Pragt,
 Er det Bølge Din Dragt,
 Er det Skovenes grønnende Toppe,
 Er det Stjernernes Smil,
 Er det Solens Ild?
 Nei! Sligt seer jeg jo bedre deroppe!

- (I) Veritas odium parit. Længe vil det endnu vare
Hvad kan Man vente af Provindsialstændernes Indfør
hos Hempl 24, hos Milo Af

Ludvig den 11te døde den 30 Aug. 1483, 61 Aar gammel og efterat
have regjeret i 22 Aar; han efterlod Verden den vigtige Lære,
at der kun af den uegennyttige Kjærlighed til det Rette og Gode
fremblomstrer sand og varig Lykke, og at den indre Freds Engel
for evig flyer - Tyranen. - Archiv f. H. og G. 1828 3 B. Pag. 261.-

Ovennævnte Konge, lod sig danne et Orgel af smaa og Større Sviin,
satte dem i Kasser, og disse i Forbindelse med Tangenter af lange
Spidser, saaledes at naar der spilledes derpaa, kunde et rigtig
Stykke fremkomme. See ovenanfør Bind

En ærlig Mand har altid mere Forstand end han behøver, men en
Bedrager har altid for lidt. -

- (II) Paulu Brev til Galatr 1,19: Siden efter 3 Aar, drog jeg op til
Jerusalem for at blive kjendt med Petrus, og blev 15 Dage hos ham,
men ingen Anden af Apstl. saae jeg ikke uden Jacobus, Herrens
Broder. Hvem var denne Jacobus? Var det en Broder af Jesus? altsaa
en Halvbroder, en Søn af Joseph.

Paulu Brev til Gal. 2,11.: Men der Petrus kom til Antiochia
modsatte jeg ham lige i Øienene, efterdi han var at
Beviis at selve Apostlene vare af ulige Meninger!

At Børnene og Efterkommerne arve Fædrenes Erfaringer,
Skik og Brug har sin Nytte, fordi det er ved dem at
Culturen voxer; men i denne Arv er meget kun halv-
rigtigt, og temporært, hvilket burde været fraren-
set efterhaanden. Dette Temporælle faaer med Alderen, og som
et Arvegods, Værdighed og Anseelse med det Sande og Nyttige,
og staaer siden i Veien for det Nye, og Gode, som senere opfindes.

H.N. Clausen finder følgende Inqonsequentser mellem de 4
Evang.st.: "Kræmmernes og Væxlernes Uddrivelse af Tempelst
Forgaard henføre Johannes til første Paaskfest, de 3 øvrige
Evangelister til den sidste; Christi Salvelse af Marie i Betha-
nia er af Johannes henlagt til den 6te Dag før Paaskefesten, af
Mathæus og Marcus til 4 a 5 Dage senere; Indstiftelsen af den
hel. Nadv. falder efter de 3 første Evangelier paa Paaskeaften,
da Jøderne holdt deres Paaskemaaltid, efter Hoh. som det synes,
paa den næstforegaaende Aften; ef Marcus blev Jesus korsfæst i
den 9de Time om Morgenens medens han efter Joh. først blev dom-
fælt af Pilatus ved den 12 Time. m.m.; hertil kommer at det
er uvist om de fremstillede Facta ere de samme eller forskellige.

(III) I Dagen findes under Indsendt, No 273: "Gid Kirkens og Religio-
"nens hellige Sag endda aldrig maatte vanæres ved at blive for-
"fægtet af Mennesker, der aabenbart ere grebne som gemene Bedra-
"gere og forsættelige Løgnere og Falsknere; Gid dog alle ærlige
"og skikkelige Folk maatte blues ved at hente Religionens Trøst,
"høre Guds frygt og Dyd forkyndes - være sig fra Prædikestole el-
"ler i skjulte Konventikler - af Læber, der ere besmittede af
"Løgn, Svig og Falskhed i borgerlig Færd og Vandel:

Den Hempl. Avis Det ønsker først og fremmest
No 181 1831. - Sund Menneskeforstand.

I samme Avis findes under Overskrift, Subskriptions * en
Opfordring til alle en lys og fornuftig Kristendoms * i
Fædrenlandet at forane sig om en allerunderdanigst Ansøgning
directe til Hans Majestæt om, at der ved Formen af den offent-
lige Gudsdyrkelse ogsaa maatte vorde tagen Hensyn til deres
aandelige Trang, og allernaadigst forundes dem i denne Henseende
en lignende Velgjerning, som den, hvorved de oplyste Christne
i Hertugdømmene allerede over i 30 Aar have kunnet glæde sig!
Udg af Kjøbenh. Posten A.P. Lange, samt Dhrr Boghandlere, og
alle andre Udgivere af of * Blade, som Sagen maatte synes
vigtig nok ere for det første anmodet om at optage Subskriptions-
planen og derpaa at modtage Underskrifter, samt derefter indsende
dem til den først nævnte. Saasnart da et nogenlunde betydeligt
Antal Subskribenter maatte være * foreslaaes at indsende
Planen til den * den nye Alterbog i M.d.s.k. for
Litt. med Anmodning om paa

ufuldstændigt

A f s k e d s O r d

v e d

S o g n e p r æ s t J a c o b s e n s

K i s t e

i Søllerød Kirke den 19 Marts 1863.-

Det er i Sandhed med et bevæget Hjerte, at jeg idag træder frem for at inuvie til Gravens Fred en kjær Embedsbroder.

Da jeg for $3\frac{1}{2}$ Aar siden her i denne Kirke stod ved den Afødes Side for at inuføre ham som denne Menigheds Sjælesørger og Præst, udtalte jeg den glade Forventning, at han vilde blive for Menigheden hvad en Præst bør være, og at han vilde vinde Dens Agtelse og Kjærlighed. - blev denne Forventning skuffet? Jeg synes nei og Menigheden deler sikkert mit Svar. - Jacobsen var en begavet Mand fra Aandens som fra Hjertets Side. Gjennemtrængt af Christendommens Sandheder og besjælet af en levende Tro paa Christus, forkynede han det evige Livs Ord med Kraft og Fylde. Han forstod at gjøre Evangeliets Sandheder inatrængende i Tilhørernes Hjerter, ikke ved i sin Tale at nedlade sig til det simple Hverdagssprog og bruge Udtryk og Lignelser som dannede Mennesker undsee sig for at nævne - hvilket nuomstunder synes at være Mode - men ved at hæve Tilhørerne til sig ved et Prædikestolen værdigt Sprog, saaat hans Prædikener vare til Opbyggelse men ogsaa virkede advarende, formanende, styrkende og trøstende. - Med Anstand og Værdighed udførte han de kirkelige Forretninger, og hans Virke i Kirken var ikke uden Frugt, idet man med Glæde hørte ham, og han kunde glæde sig ved en tiltagende Kirkegang. -

Udenfor Kirken var han forekommende og venlig imod Alle selv der hvor han skulle tale et straffende Ord, thi han glemte ikke, at Gud er Kjærlighed og han som bliver i Kjærlighed, han bliver i Gud; og derfor fulgte han Apostelens Formaning: en Herrens Tjener bør være mild imod Alle. - Beqvem til at lære, istand til at taale ondt, med Sagtmodighed overbevise Dem som sige imod. Han holdt fast ved den rette Form af det sunde Ord: Tro og Kjærlighed.-

Det var hans Glæde at kunde trøste og hjælpe, og sjelden gik

Nogen fra ham uden at finde Trøst og Hjælp, thi hans Hjerter var ømt, og han havde fra Ungdommen lært hvad det betyder at savne, og at blive hjulpen. -

Og nu spørger jeg: havde Jacobsen ikke i de faa Aar han levede her, vundet Menighedens Agtelse og Kjærlighed? jo i Sandhed, de Taarer, som faldes ved hans Baare, vidne derom! og jeg tør i Menighedens Navn lægge en Taknemlighedens Krands paa den Afdødes Kiste, og bevidne Dens Paaskjønnelse af hvad han har virket her til Velsegnelse. Hans Minde vil længe bevares!

Som Jacobsen var agtet og elsket, saa vistes der ham og en velfortjent Tillid uden for hans egentlige Præstelige Gjerning. Han valgtes til at forestaae Sognets Anliggender som Formand for den verdslige Styrelse. Med Forstand, Omhu og Besindighed røgtede han denne Gjerning, og Sognet skylder ham Tak for hvad han har virket til at fremme god Orden om det end ikke lykkedes ham saa meget han gjerne vilde, at lette de Byrder, som tyngte paa Beboerne. - Hans gode Villie, hans ufortrødne Nidkjerhed og hans ikke ringe Opoffrelser ogsaa i denne Retning blev paaskjønnet af Mange af hans Samtidige, og vil efter hans Bortgang end mere blive erkjendt.-

See vi nu hen til Jacobsens Forhold til hans Venner, Slægtninge og hans Hustru, da vinder dette om hans trofaste, opoffrende og kjærlige Hjerter. -

Ennver, som stod i Venskabs Forhold til ham, fandt i ham en oprigtig og trofast Ven. Han delte med et ærligt Hjerter sine Venners Glæde, som deres Sorg, stod dem bi med Raad og Daad. - derfor sluttede disse sig til ham med Tillid og Hengivenhed, og der er Flere, som savne den bortgangne Ven, minnes ham i Kjærlighed.

Hvad var han ikke for sine Slægtninge? I flere Aar levede han ugift for at kunde være dem til Hjælp og Trøst. Han opoffrede meget for deres Skyld uden nogen sinde at lade dem føle hvilket Offer han bragte dem. Et smukt Forhold fandt Sted imellem ham og den Søster, som i flere Aar styrede hans Huus, han stolede paa hende, som han med Tryghed kunde, og det var hendes Glæde at være for Broderen hvad en ærlig Søster bør være. - Af hende savnes han dybt, thi han var hendes Støtte og Trøst. -

Men - hvor skal jeg finde Ord til at beskrive den dybe men stille Sorg hans Hustru føler ved hans Bortgang. Kun i $\frac{1}{2}$ Aar var de knyttede til hinanden med Ægteskabets Bænd, de elskede hverandre med Oprigtighed; -

han var en kjærlig Ægtefælle, som gjorde Alt for at glæde hende, og hun - ja hvo som har seet hendes opoffrende Deltagelse imod ham i hans Sygdom, hvorledes hun ikke veeg fra hans Side, tilsidesatte ennver Bequemmelighed, egen Hvile for at være den Lidende til Hjælp

og Trøst maa villig tilstaae: Hun elskede ham høit, deres korte
samliv varslede en lykkelig Fremtid. Ak - saa tidlig brast Baan-
det, og hun staaer som Enke savnende dybt den trofaste den kjær-
lige Ægtefælle. -

Det er saa yndigt at følges ad -
For To som gjerne tilsammen vil være,
Da er med Glæden man dobbelt glad,
Og halvt om Sorgen saa tung at bære,
Ja det er Gammen at leve tilsammen,
Naar ja og Amen er Kjærlighed.
Det er saa tungt at skilles ad,
For Dem som gjerne sammen vil være,
Men Gut skee Lov, i vor Herres Stad,
For evigt samles de Hjertens kjære!

Føle vi Alle Savnet af den agtede kjære Afdøde, skal end hans
Minde bevares i vore Hjerter, saa maa vi i Sorgen ikke see ned ad
eller ud ad men opad til Lysets evige Boliger og vor Bøn maa være
denne:

Du som fra Skyen smiler hist,
Min Herre, Frelser, Jesu Christ,
Lær mig at tvinge Sorgen,
Sving for mig Haabets grønne Flag,
Langfredag var en bitter Dag
Men skjøn var Paaskemorgen. -

I en Langfredag var for den Bortgangne det lange Sygeleie om det
end mildnedes ved deltagende Kjærlighed. -

En Langfredag var denne Tid som den efterfølgende vil blive det
for Dem, som savne ham mest, men trøster Eder Alle: skjøn er Paaske-
Morgen. De, som have lidt med Christus, skulle ogsaa herliggjøres
med ham. Gjenførelsen komme for de troende og elskende Hjerter.

Kaster Eders Frimodighed ikke bort, thi I have Taalmodighed behov,
at naar I gjøre Guds Villie, I kunde faae Forjættelsen - den For-
jættelse Herren giver. -

Jeg gaaer foran at brede Sted for Mine, hvor jeg er, skulle de
ogsaa være!

Nr.	De Dødtedes Navne.	Fra hvilken Provinds.		Hovedkarakterne.
		By.	Provinds.	
443	Peter Laur Andersen	Slesvig	Simmersted	M. duelig.
444	Peter Mathiasen	Fyen	Hjersum	M. duelig.
445	Christoffer Otto Lindballe	Fyen	Rogenne	M. duelig.
446	Christian Christiansen	Slesvig	Lindballe	Duelig.
447	Hans Pedersen	Fyen	Rindager	Duelig.
448	Jacobs Christensen	Als	Ulkehol	Duelig.
449	Lorenz Hansen	Slesvig	Treia	Duelig.
450	Claus Schwanzen	Slesvig	Quern	Duelig.
451	Johann Friedrich Alsen	Slesvig	Tolk	Duelig.
452	Anton August Holm	Slesvig	Mogeltunder	Duelig.
453	Heinr. Chr. Wille Röhler	Holsteen	Ellm.	M. duelig.
454	Johann Hinrich Lütjens	Holsteen	Fiefbergen	M. duelig.
455	Carl Friedrich Emil Røck	Holsteen	Heringgaard	M. duelig.
456	Josephina Adolph Hval	Holsteen	Hagen	Duelig.
457	Hans Hargens	Holsteen	Heldorf	Duelig.
458	Hans Hinrich Hansen	Holsteen	Neumkirehen	Duelig.
459	Christopher Wille Lütge	Holsteen	Segeberg	M. duelig.
460	Thomas Heinrich Schröder	Holsteen	Grefsenhagen	Duelig.
461	Lorenz Lorenzen	Slesvig	Svendborg	Duelig.
462	Wilhelm Pedersen	Fyen	Svendborg	M. duelig.
463	Jacobs Dietrich Alchior	Fyen	Svendborg	Duelig.
464	Hans Jørgen Glasing	Slesvig	Flensborg	M. duelig.
465	Peter Koch	Slesvig	Ascheffel	M. duelig.
466	Christian Christiansen	Slesvig	Aabenraa	Duelig.
467	Matthias Pedersen	Slesvig	Aabenraa	Duelig.
468	Peter Petersen Paradis	Als	Hörup	M. duelig.
469	Peter Lauritzen	Slesvig	Scharlyed	M. duelig.
470	Frans-Adolph Th. Schouberg	Fyen	Fangel	M. duelig.
471	Hans Gundersen	Slesvig	Hörup	Duelig.
472	Otto Wilhelm Relwisch	Holsteen	Fiefbergen	Duelig.
473	Heinrich Saul	Slesvig	Brekendorf	M. duelig.
1833: 24. Ma.				
474	Niels Jensen	Slesvig	Bjolderup	M. duelig.
475	Nasmus Uster	Tansinge	Bjerreby	M. duelig.
476	Hans Hansen Schjott	Slesvig		Duelig.
477	Niels Petersen Lund	Slesvig		Duelig.
478	Joh. Hein. Joach. Hinrichsen	Holsteen	Stokkelstorf	M. duelig.
479	Hans Philip Møller	Slesvig	Jægerup	Duelig.
480	Hans Lorenz Nielsen	Slesvig		Duelig.

Nr.	De Dødtedes Navne.	Fra hvilken Provinds.		Hovedkarakterne.
		By.	Provinds.	
481	Ole Clausen Olsen	Rise	Als	Megget duelig.
482	Jørgen Jørgensen		Als	Megget duelig.
483	Peter Jensen Christensen		Slesvig	Megget duelig.
484	Hans Jendresen	Hoptrup	Slesvig	Megget duelig.
485	Lorenz Dall	Hoptrup	Slesvig	Megget duelig.
486	Christoffer Meier Oddefy	Lunden	Holsteen	Duelig.
487	Jørgen Peter Andersen	Hörup	Als	Megget duelig.
488	Marcus Ulrich Jacobson		Slesvig	Megget duelig.
489	Jens Nis Gregersen		Slesvig	Duelig.
490	Philip Engbøll	Sundevad	Slesvig	Megget duelig.
491	Hans Christian Løck	Grossolt	Slesvig	Megget duelig.
492	Jens Jørgensen		Slesvig	Megget duelig.
493	Albert Schwartz		Holsteen	Duelig.
494	Severin Juhl	Qvistgaard	Slesvig	Megget duelig.
1839: 30. Dec.				
495	Christian Buchol	Als		Duelig.
496	Christian J. B. Larsen	Fyen		Duelig.
497	Berthel Juhl	Slesvig		Megget duelig.
498	Emil Wildt	Fyen		Duelig.
499	Christian Nielsen	Slesvig		Duelig.
500	Andreas Peter Büchel	Jylland		Duelig.
501	Fredrik Christian Petersen	Langeland		Duelig.
502	Fritz Geipel	Slesvig		Megget duelig.
503	Doboy Frederik Stiskola	Slesvig		Megget duelig.
504	Peter Jensen	Slesvig		Megget duelig.
505	Jørgen Peter Hansen	Slesvig		Megget duelig.
506	Thomas Jørgensen	Fyen		Megget duelig.
507	Hans Julius Rohde	Slesvig		Megget duelig.
508	Johann Hinrich Rohardt	Holsteen		Duelig.
509	Jørgen Johan Lorenzen	Slesvig		Duelig.
510	Vilhelm Valdemar Rønning	Fyen		Megget duelig.
511	Anders Olesen	Fyen		Megget duelig.
512	Michel Røedsted	Jylland		Megget duelig.
513	Fritz Bötcher	Slesvig		Duelig.
514	Niels Peter Lund	Fyen		Duelig.
515	Lars Christensen	Fyen		Duelig.
516	Philip Nielsen Bang	Fyen		Duelig.
517	Jens Andersen	Fyen		Megget duelig.
518	Hans Hansen	Slesvig		Megget duelig.